

LADONJA



VJERSKI INFORMATIVNO KULTURNI LIST
GODINA XXX □ 3 (291) □ OŽUJAK 2010.

Cijena 8 Kn

DIPLO. ARH. BRANKO ORBANIĆ:
*Nitko nema pravo kulturnoj
baštini umanjiti vrijednost*

Rovinjci dobivaju župu Sv. Obitelji

20-obljetnica smrti dr. Ante Kresine

ŽIVOT VJERE: Župa Unesenja Marijina u Poreču

Neviđeno „pranje“ župnika Baderne na javnoj tribini



Crkva Sv. Josipa u Puli

Župu Sv. Josipa u Puli osnovao je 1942. godine biskup porečki i pulski Rafael Mario Radossi. Skromna kapelica, koja je podignuta 1941. godine, srušena je i na njezinom mjestu izgrađena nova crkva. Crkvu je posvetio 2004. godine porečki i pulski biskup Ivan Milovan. Izgrađena je prema projektu dipl. arh. Eligija Legovića.

Kamen temeljac blagoslovio je papa Ivan Pavao II. za svoga pohoda Hrvatskoj i boravka u Rijeci 2003. godine. Tada je blagoslovio i kamen temeljac za porečku crkvu Sv. Leopolda Mandića.

Povelju o posveti potpisali su biskup porečki i pulski Ivan Milovan i župnik Sergije Jelenić. Župa obuhvaća područje Mirne, Monte Zara, Vidikovca do Rizzijeve ulice, dio Mutilske i Marulićeve do zgrade policije.

OŽUJAK



- | | | |
|------|--|--|
| P 1 | Albin, Zorko, Jadranka | |
| U 2 | Lucije, Agneza Praška, Ines | |
| S 3 | Zvjezdan, Marin, Kamilo | |
| Č 4 | Kazimir, Eugen, Lucije | |
| P 5 | Hadrijan, Euzebije, Ulika | |
| S 6 | Koleta, Ecio | |
| N 7 | 3. KORIZ., Prepet. i Felic. 16,43 ◉ | |
| P 8 | Ivan od Boga | |
| U 9 | Franciska Rimska | |
| S 10 | Emil, Makarije | |
| Č 11 | Konstantin, Firmin, Tvrto | |
| P 12 | Justina, Nikodem | |
| S 13 | Rozalija, Patricija, Sabina | |
| N 14 | 4. KORIZ., Matilda, Inocent | |
| P 15 | Zaharija, Luiza, Longin 22,02 ◉ | |
| U 16 | Herbert, Agapit | |
| S 17 | Patrik, Domagoj | |
| Č 18 | Ćiril Jeruzalemski | |
| P 19 | Josip Zaručnik BD Marije | |
| S 20 | Dionizije, Hrvoje | |
| N 21 | 5. KORIZ., Serapion, Vesna | |
| P 22 | Oktavijan, Lea | |
| U 23 | Turibije Mongrovejski, Oton 12,01 ◉ | |
| S 24 | Latin, Flavije | |
| Č 25 | Blagovijest, Anuncijata, Maja | |
| P 26 | Emanuel, Larisa, Tekla | |
| S 27 | Lidija, Leda, Rupert | |
| N 28 | CVJETNICA, Polion, Spes | |
| P 29 | Jona, Eustahije | |
| U 30 | Kvirin, Klaudija, Amadej 03,27 ◉ | |
| S 31 | Benjamin, Ljubo, Gvido | |

Spomendani

19. ožujka, SV. JOSIP, Marijin zaručnik, Isusov poočim. Tesar iz Nazareta. Pred Herodom, koji namjerava ubiti Isusa, sklanja obitelj u Egipat. Kada je Herod umro, vraćaju se u Nazaret. Josip se posljednji put u Novom zavjetu spominje kada je Isus imao 12 godina i kada su hodočastili u Jeruzalem. Pio IX. proglašio ga je zaštitnikom Crkve, papa Pio XII. zaštitnikom radnika, a Hrvatski državni sabor 1687. zaštitnikom Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. (Župa posvećene sv. Josipu: Pula; crkve: Čuhrija (Račice), Galžana, Koromačno, Krnica, Rovinj, Vodnjan.)

25. ožujka, BLAGOVIJEST, Navještenje BDM: anđeo Gabriel navijestio je Mariji da će se u njezinu krilu utjeloviti Sin Božji. Ovaj je prizor nadahnuo mnoge umjetnike. (Župa posvećene Navještenju Marijinom: Pićan; crkve: Čepić, Poreč (kod bolnice), Snašići, Vrsar)



28. ožujka, CVJETNICA, nedjelja Muke Gospodnje, uvod u Veliki tjedan. Crkva se spominje Isusova trijumfalnog ulaska u Jeruzalem. Narod ga je dočekao mašući palminim i maslinovim grančicama. Na misi se pjeva ili čita cijeli izvještaj iz Evandželja o muci.



ožujak 2010.



Pokrenuo Antun Hek,
od lipnja do listopada 1972. listić –
prilog obiteljskog časopisa Kana,
samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat
Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč
tel: 052/429-034
fax: 052/429-039
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 10 puta godišnje, 1.
nedjelje u mjesecu

Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafička priprema

Gabrijel Erman, Tomislav Erman

Tisk

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Prodavaonica

Josip Turčinović d.o.o., Pazin
Antuna Kalca 2, Pazin
Danteov trg 1, Pula

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o za
nakladničku i grafičku djelatnost



Žiro račun
2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144
IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN

1330-5018

Naslovница: Prikaz Navještenja u
Eufrajzejevoj bazilici u Poreču

Sadržaj

Aktualno: Nove crkve u Istri	4
Aktualno: Rovinjci dobivaju župu Sv. Obitelji	5
Intervju: dipl. arhitekt Branko Orbanić	6/7
Kronika: vijesti iz biskupije i župa	8/9
Obljetnica: 20 godina smrti dr. Ante Kresine	10/11
Život vjere: porečka Župa Uznesenja Marijina	12/13
Crkva i društvo: kolumna dr. Marija Sošića	14
Korizma: križ – simbol patnje i otkupljenja	15
Blaženik sutra: sluga Božji Miroslav Bulešić	16
Feljtoni	19/21
Savjeti: pedijatrica dr. Ljubica Hang Raguž	22
Press(slagivanje): Neviđeno „pranje“ župnika na javnoj tribini	23



Riječ uređnika

Poštovani čitatelji!

Vrijeme svekolikog propitivanja i promišljanja, "razgovora sa samim sobom", obećanja da ćemo nešto dobro učiniti i odluka da želimo živjeti kvalitetnije, to je vrijeme korizme. Pitanje je koliko smo istinski spremni na takve promjene. Istovremeno želimo zadržati stare navike, biti komotni i eventualno "višak" vremena pokloniti nekome. Da li je to dovoljno ili se samo zavaravamo da smo izvršili svoju dužnost? Da li je post samo dio običaja, tradicije ili može u nama pobuditi nešto više i dublje? Svako vrijeme za svakog čovjeka ponaosob sadrži lijepe i žalosne trenutke, krize i iskušenja svake vrste. Predati se malodušju, prihvati tezu ništa se ne može, sva-ko nastojanje za kvalitetnu promjenu i tako je uzaludno za vjernika bi trebalo biti neprihvatljivo. Koliko toga "imati" bi nas zadovoljilo,

postoji li uopće granica ili smo jednostavno u žrvnju nametnutog potrošačkog mentalnog sklopa koji poznaje samo profit?

Koliko silne "brige" za čovjeka da mu ništa ne nedostaje, da bude u tenu, da kupuje stvari koje mu nužno i ne trebaju, obećanja svega i svačega. Pa ipak, u tom "blagostanju" čovjek je sve osamljeniji i otuđeniji.

Da je sve veće razilaženje između ekonomskog rasta i kvalitetne života govori i relativno novo područje znanosti, ekonomija sreće koja koristi indeks sreće (uz BDP) kao mjerilo društvenog napretka (pretpostavlja dobar obiteljski život i dobre odnose, ublažava negativnosti globalizacije).

Istinsko unaprijeđivanje blagostanja svih ljudi i aktivno angažiranje svih sudionika, spremnost na

dijeljenje globalne koristi i promišljeni koraci za generacije koje dolaze ciljevi su dobre ekonomije. To uključuje ravnopravan razvoj, odgovorno upravljanje, zaštitu životne sredine i kulturnu i duhovnu dimenziju razvoja.

Jesmo li spremni kao kršćani preuzeti svoj dio odgovornosti? Da li svojim činjenjem ili propustima doprinosimo svekolikim negativnostima u društvu, u zajednici u kojoj živimo?

Postavili smo mnoga pitanja i neki odgovori nameću nam se sami po sebi. Jesmo li ih spremni prihvati? Izbor i odluka je naša, zajednička i pojedinačna.

Propituјmo se o tome i nađimo odgovor i u tekstu koji donosi ovaj broj Landonje, Križ- simbol patnje i otkupljenja.

NOVE CRKVE U ISTRI

Tri nova svetišta, dva u gradnji

Nisu dovršene crkve Sv. Ivana Krstitelja u Puli i Bl. Alojzija Stepinca u Škropetima. Odmakle su pripreme za gradnju novih pastoralnih centara u Rovinju i Poreču.

U deset godina biskupovanja mons. Ivana Milovana, porečkog i pulskog biskupa, sagrađena je nova crkva Sv. Josipa u Puli, Sv. Nikole putnika u Pješčanoj Uvali i Dobrog Pastira u Potpiću, gradi se nova crkva Sv. Ivana Krstitelja u Puli, provincije otaca konventualaca. Posveta novosagrađene crkve Bl. Alojzija Stepinca u Škropetima bit će 7. svibnja ove godine.

Crkva Sv. Nikole putnika moderna je sakralna građevina u obliku broda. Kamen-temeljac postavljen je 1999., a za njezinu izgradnju uz tadašnjeg župnika mons. Marcela Krebla, najzaslužniji su žitelji Pješčane Uvale. U Potpiću, nekadašnjem rudarskom naselju, crkva Dobrog Pastira posvećena je 2002. godine. Kamen-temeljac postavljen je 1997. godine.

Kamen-temeljac za novu crkvu u Škropetima Bl. Alojzija Stepinca blagoslovljen je 2003. godine.

U deset godina biskupovanja mons. Ivana Milovana, porečkog i pulskog biskupa, sagrađena je nova crkva Sv. Josipa u Puli, Sv. Nikole putnika u Pješčanoj Uvali i Dobrog Pastira u Potpiću, gradi se nova crkva Sv. Ivana Krstitelja u Puli, provincije otaca konventualaca. Posveta novosagrađene crkve Bl. Alojzija Stepinca u Škropetima bit će 7. svibnja ove godine.

Crkva Sv. Nikole putnika moderna je sakralna građevina u obliku broda. Kamen-temeljac postavljen je 1999., a za njezinu izgradnju uz tadašnjeg župnika mons. Marcela Krebla, najzaslužniji su žitelji Pješčane Uvale. U Potpiću, nekadašnjem rudarskom naselju, crkva Dobrog Pastira posvećena je 2002. godine. Kamen-temeljac postavljen je 1997. godine.

Odmakle su pripreme za izgradnju nove crkve Sv. Obitelji u Rovinju i Sv. Leopolda Bogdana Mandića u porečkom naselju Finida. Kamen-temeljac za crkvu u Rovinju blagoslovio je kardinal Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup,



Crkva Sv. Nikole u Pješčanoj Uvali

2000. godine. Za crkvu u Poreču kamen-temeljac počela je krajem 2004. Radove financira provincija franjevaca konventualaca, porečka i pulska biskupija i ostali samostani, te vjernici. Računa se da će ova župa u dogledno vrijeme pokrivati više od 10 tisuća stanovnika. Jedina je crkva na potoku od Pule do Medulina.

nakon svečane mise koju je služio pred mnoštvom vjernika na riječkoj Delti. (L) Pavao II. 2003. godine □

Blagoslov kapelice u Stihovići

Krajem prošle godine biskup mons. Ivan Milovan blagoslovio je u selu Stihovići na području lindarske župe novu kapelicu posvećenu Sv. Obitelji. Župnik mons. Ivan Bartolić posebno je spomenuo Mauricija Smokovića i Robija Štihovića koji su samoinicijativno zamislili kapelicu, bili glavni pokretači i djelatnici u njezinu podizanju.

Ova je kapelica petnaesta na području lindarske župe. Ostale su bile podignute prije sto i više godina pokraj sela i na raskrižjima seoskih putova. Dugo su bile u jadnom stanju, neke i potpuno porušene, a prije pet-šest godina sve su kvalitetno uređene i obnovljene. Pravi su dragulji koji služe na čast i mještanima i selima kraj kojih su podignute. (I. B.)



Blagoslov kapelice u Stihovićima



Crkva Dobrog Pastira u Potpiću



ožujak 2010.

DEKRET O OSNUTKU NOVE ŽUPE**Rovinjci dobivaju župu Svete Obitelji**

Nova rovinjska župa imat će sjedište u pastoralnom centru na Valbruni i okupit će naselja Centener, Valbruna sjever i jug, Sv. Vid, Kokaletočovicu i TN Villas Rubin i Polari.

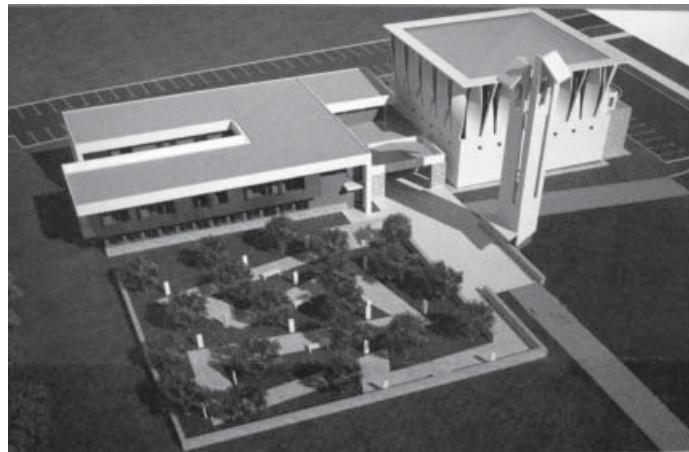
Potpisivanjem dekreta na blagdan Bl. Alojzija Stepinca u sjedištu biskupije u Poreču porečki i pulski biskup mons. Ivan Milovan službeno je osnovao novu župu Sv. Obitelji u Rovinju. Dekret je svečano uručen rovinjskom župniku Milanu Zgrabliću u Biskupskom ordinarijatu u Poreču.

Riječ je o povijesnom događaju jer se ideja o osnivanju nove rovinjske župe rodila još 1972. godine, kada je biskup dr. Dragutin Nežić osnovao Rimokatoličku župu Sv. Obitelji u Rovinju. Okolnosti tada nisu dopuštale da se dekret i provede.

Grad Rovinj koji se dići dugom i časnom poviješću prisutnosti Isusove Crkve po župama Sv. Jurja i Sv. Eufemije, u novije se doga značajno povećao pa svi ti vjernici traže da se odgovorno razmisli o prikladnijim

mogućnostima navještanja Evanđelja i života u duhu Drugog vatikanskog koncila. U pogledu župa, sugerira se da je pet tisuća stanovnika najbolja mjeru, a Rovinj je došao do 15 tisuća stanovnika. Nekada je Sv. Eufemija bila središte za vjernike, a danas se život preselio u druge dijelove grada i osjećala se potreba za gradnjom novog pastoralnog centra, kaže biskup Milovan.

Do sada smo napravili idejno rješenje i glavni projekt, a dobili smo i lokacijsku dozvolu. Projekt su napravili arhitekt Eligio Legović i Vladimir Delfar. Centar će imati nekoliko dijelova: liturgijski prostor za bogoslužje s crkvom kapaciteta 300 mesta i kapelom, te pastoralni dio s dvije dvorane koje će služiti za rad skupina i pojedinaca, uz koje će se nalaziti biblioteka i arhiv. Zaseban dio namijenjen za



Simbolika crkve: kvadrat nalik vazi iz koje izrasta bilje i Zemlje iz koje izrasta sve što se zeleni; četvrtasti oblik – četiri strane svijeta; deset stupova – deset Božjih zapovijedi; sedam prozora – sedam dana u tjednu, sedam darova Duha Svetoga, sedam sakramenata i glavnih grijeha; tri dugoljasta prozora – Presveto Trostvo (ista simbolika zvonika); jednaka dužine crkve – univerzalnost Crkve župnika i one koji će raditi u centru, napomenuo je vlc. Zgrablić.

Ovaj rovinjski pastoralni centar prostirat će se na površini od 6.300 četvornih metara, a ukupna bruto površina objekta iznosit će nešto više od 2.600 kvadra- ta.

Procjenjuje se da je ovaj projekt vrijedan 20 milijuna kuna. Financirat će se sredstvima Crkve i donacija. U to nisu uključeni troškovi zemljišta koje je u vlasništvu Grada Rovinja, o kojem se još pregovara.

Za početak gradnje treba osigurati znatna sredstva. Počeli smo s inicijativom „Moja cigla za moju novu crkvu“. Interes je jako velik i cijenimo svaki dar i doprinos, veli rovinjski župnik Zgrablić.

U sastav župe Sv. Obitelji ulaze naselja Cen-

tener, Valbruna sjever i jug, Sv. Vid i Kokalečovicu, te turistička naselja Villas Rubin i Polari. Računa se da će obuhvatiti šest tisuća stanovnika.

Potpisivanju dekreta uz biskupa Milovana i župnika Zgrablića naznačio je kancelar Ilija Jakovljević.

Bit će to najveći građevinski sakralni zahvat u župi od gradnje župne crkve Sv. Eufemije, koja se gradila od 1728. do 1736. godine, prema nacrtima mletačkog arhitekta Giovannija Duzzija. Iza oltara u desnoj lađi župne crkve Sv. Eufemije nalazi se sarkofag s tijelom svetice. Zvonik je podignut 1677. godine, a na njemu je bakreni kip svetice iz 1758. godine. (L)



Biskup Milovan uručuje dekret župniku Zgrabliću

ožujak 2010.



Nitko nema pravo kulturnoj

Branko Orbanić, dipl. arhitekt, vlasnik poduzeća KAPITEL za konzerviranje i restauraciju spomenika kulture: - Često je najbolja zaštita, nažalost, siromaštvo, neimaština. Tada se ne radi ono bez čega možemo, ne koristi se konfekcijska roba, ne može se kupovati marketinška roba. Ljudi se snalaze improvizacijama, manje se okreću pomodarnome.

Gospodine Orbaniću, gdje su Vaši počeci bavljenja ovim poslom?

- Počeo sam kao dijete sa svojim ocem. To je neka prva praksa, koja je prethodila teoriji, odnosno školi. Tokom školovanja, naročito kao student, mislio sam kako ne mogu biti dobar stručnjak ako ne budem znao sam sagraditi kažun. Zapravo, otkrio sam da tek kada nešto naučim, onda to zavolim. Tako je to počelo s narodnim graditeljstvom. Nakon škole, odnosno teorije, došla je praksa, i to svaki dan, toliko godina, pa ti reci nekome da se nemaš gdje spraksirati. Baš je to neka velika praksa. Nekad smo imali odraditi praksi mjesec dana, pa smo jedva čekali kraj. Danas je to cijeli život, grubo rečeno. Dođe vrijeme da se zapitaš kada će se to završiti. Radim u našem privatnom poduzeću punih dvadeset godina i zbilja, star sam. Jedva čekam malo hladovine.

MORAMO POSTIĆI KOMPROMIS S PRIRODOM

- Kako izgledaju statistički podaci vezani uz obnovu spomenika kulture, napose sakralnih objekata na području biskupije porečke i pulske?

- U dvadeset godina se puno toga napravi.



Dipl. arhitekt Branko Orbanić

Radili smo i na sakralnim građevinama, na kaštelima, arheologiji, palačama, kapelama, kapelicama, zvonicima, ruševinama svakojakih vrsta... Bilo je baš puno toga. Prosječno oko 10 do 20 raznih objekata na godinu. I ne samo po Istri, već i po riječkom području, otocima. Zadnjih pet, šest godina sve više radimo i u Senju. U Zadru smo također radili. U Istri smo valjda radili na oko šezdesetak cr-

kava. Znali su to biti i mali poslovi, ne samo veliki.

- Na svojim prigodnim predavanjima savjetujete kako očuvati ruralnu arhitekturu i ambijent. Kažete da proučavanjem graditeljskih pravila iz prošlosti moramo izvlačiti pouke i da čuvanjem ambijenta štitimo arhitekturu. Možete nam to podrobnije objasniti?

- Vrlo lako. Na primjer, zadnjih se godina intenzivno

na Vodnjanštini popravljaju kažuni. Stimulira se popravljanje takvih graditeljskih zrnaca kako bi se promijenio odnos, na pozitivno, prema baštini. Međutim, znamo da je priroda oko nas nepokorena, ona vreba i svake godine nam nešto smrzne, razgradi, zaraste, poruši. I tako stalno i stalno, ona želi naš rad uništiti i vratiti sve u "prvobitno" stanje, pod njezinu kontrolu. Tko može takva graditeljska zrnca jednom trajno popraviti da nemamo više glavobolje, kad znamo kako je teško suprostaviti se prirodi. Ako pak postignemo kompromis s tom prirodom, onda je to često naš ambijent kojeg obrađujemo kao vinograd, obrubljujemo suhozidima, sadimo po njemu masline, brijemo bradu ili kosimo travu, tada nam je priroda prijateljski naklonjena. Tada ona graditeljska zrnca nisu ugrožena, ona su zapravo tek tada logična i opravdana. Hoću reći: kažuni će se spontano i neprimjetno obnavljati čim nam širi ambijent oko njega bude interes.

Nešto slično je i s graditeljskim poučcima. Na primjer, jako je svima jasno da su gotovo svi povijesni objekti građeni kamenom, ciglom, koristeći vapneni mort, često miješan sa zem-



baštini umanjiti vrijednost

ljom. Izuzmimo, jasno, one objekte koji su nastali u eri betona. Dakle, ako je vezivo vapneno, svaka današnja obnova podrazumijeva kao najbolje rješenje koristiti istu verziju ako je ikako moguće. Znači, vezivo od vapnenog morta. Što je poučak? Da ne možemo danas dobro obnavljati spomenike kulture ako ne uključimo tradicijsku proizvodnju vapna u japplenicama. To je nešto slično kao da nam netko želi prišiti otkinuti prst, logično bi bilo da koristi krv iste krvne grupe, jer će u protivnom u cijelom tijelu izazvati protiviljenje. Isto takvo protiviljenje se događa i u objektima, dešava se da objekti "odbacuju" nove materijale. O tome imamo što govoriti, možda nekom drugom zgodom.

- Kako sačuvati zavičajnu i nacionalnu autohtonost u području graditeljske baštine, ruralne i urbane, kad želja za profitom često izlazi iz granica dozvoljivog i na štetu autohtonog?

- Često je najbolja zaštita, nažalost, siromaštvo, neimaština. Tada se ne radi ono bez čega možemo, ne koristi se konfekcijska roba, ne može se kupovati marketinška roba. Ljudi se snalaze improvizacijama, manje se okreću pomodarnome. To se osjeti i na arhitekturi. Nekako je više popravaka, domaće radinosti, iskorištavanja odbačenih materijala, pa osjećamo da ta arhitektura nekako više sliči vlasniku, nalikuje mu.

A suprotno, kada se čovjek prepusti marketingu, onda sve nekako nalikuje jedno na drugo, nema posebnosti. Vidiš, upravo je takvih posebnosti u našem zavičaju nastalo kroz stoljetni spor razvoj, pa su zato upravo te kuće cijenjene, ljudi ih žele kupiti, te kuće, ne one betonske, nove. Zapravo, danas bi bilo vrlo zdravo da ne kupujemo ono bez čega možemo, da ne gradimo ono što nam ne treba, jer bi tako ostali ekonomski i idejno jači. Sve je u vizionarima, koji znaju napraviti uzore, od kojih se postepeno hrani cijela krošnja ljudi.

- Da li se postojeća zakonska regulativa u tom segmentu poštuje i da li je dovoljna za očuvanje graditeljske baštine? Kakva su iskustva u drugim zemljama?

- Zakone koje imamo, možda nisu idealni, ali sasvim su nam dovoljni. Samo da ih provodimo. U nekim segmentima, makar malima, sigurno se možemo nositi sa zapadnim iskustvom.

SPOMENIČKA BAŠTINA SVAKIM DANOM NESTAJE

- Čini li Hrvatska dovoljno po pitanju zaštite spomeničke baštine, možete li usporediti pojedine krajeve i koliko je hrvatska javnost senzibilizirana za očuvanje svoje nacionalne baštine?

- Mislim da država i previše izdvaja za spomenike u ovim vremenima. Ne smijemo se žaliti. Često čujem ljudi kako kritizira-



Crkva sv. Trojstva u Kastvu

ju, ali pošteno moramo priznati da se u odnosu na druge grupacije, u zaštiti spomeničke baštine dosta uložilo. Svakako da je došlo do ideje kako je i spomenik neka "proizvodna hala" ili "izvozni proizvod". Tako bi trebalo gledati na spomenike, da se obnove i ekonomski uključe u razvoj, jer u protivnom su nečitane knjige na polici.

- Usudio bih se reći da je naša dužnost i obveza drugim pokolenjima prenijeti ovo vrijedno blago sa što manje intervencija i u što manje izmjenjenom obliku. Slažete li se s tom konstatacijom?

- Upravo tako. To je jedna temeljna karakteristika dobre obnove. Naslijednicima se prenosi što autentičnije, sa što manje obnove, možemo reći oronulo, napuknuto, uz što manje novog rada. Nekako nam je neologično, ali to je pravi princip obnove. Oni također takvo prenose svojim naslijednicima. Samo neki u tom lancu moraju nešto popraviti, što minimalnije i samo najnužnije. Često vidi-

mo da nije tako, jednostavno nastanu neki novi objekti. Vidim u praksi kako često župnici sa župljanima u dobroj namjeri obnove crkvu, izvedu puno toga što nije uvijek najsjretnije rješenje. Nitko nema pravo baštini umanjivati vrijednost, jer je ona univerzalna, sviju nas, pa i onda ako je privatno vlasništvo.

- Po Vašem sudu koliko i kako kao narod doživljavamo to svoje naslijeđe, jesmo li spremni tu hrvatsku kockicu ugraditi i ljubomorno čuvati u mozaiku baštine europskih naroda?

- Svakim danom sve više. Međutim, neke stvari niti ne znamo da su spomenici. Spomenička baština svakim danom nastaje, tako da je to jedan proces. To nije samo čuvanje petsto crkava u našoj biskupiji, i to je to, nego je to naš ponos, bogatstvo, naša prepoznatljivost i nešto što nije statično, svakim danom niče novo. Kako ćemo onda u penziju kada svaki dan moraš nešto novo proučiti, naučiti, odgovoriti, popraviti. Nikako da stane.



KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Braća Pahović obnovili crkvu

PAHOVIĆI - U selu Pahovići u župi Rakotule, braća preč. Petar i Benjamin Pahović, obnovili su staru crkvu, koju je na blagdan Sv. Blaža blagoslovio biskup mons. Ivan Milovan. Benjamin spominje da se ideja rodila kad je njegov brat svećenik, preč. Petar Pahović, poželio sagraditi kapelicu na čast Majke Božje. Tada je predložio da zajednički obnove postojeću crkvicu koja se nalazi uz njihovu obiteljsku kuću i time sačuvaju starinu. Bratskom sloganom dali su se na posao i temeljito obnovili crkvu, koju od milja zovu katedalom. (L)



Velečasni Atilio Krajcar, Benjamin Pahović, biskup Ivan Milovan, preč. Petar Pahović, vlc. Ilija Jakovljević

Zlatomisnik vlc. Domšić

POREČ – U vijesti o zlatomisnicima objavljenoj u prošlom broju Ldonje nemjerno je ispušteno da je ovogodišnji zlatomisnik i Dragan Domšić, uz Cvitića, Ferenčića, Krajcara i Žufića.

Vlc. Domšić je rođen 1930. u Vinici, a za svećenika je zaređen 21. kolovoza 1960. godine. (L)

UKRATKO

POREČ/PULA – U Korizmi vjernici imaju mogućnost hodočasničkog pohoda katedrali u Poreču i Puli, crkvi-majci biskupije, i time doživjeti zajedništvo biskupijske obitelji u pokorničkom i euharistijskom slavlju. U porečku katedralu hodočasti se 7. ožujka, a u pulsku 14. ožujka. (L)

VODNJAN – Gospicko-senjski biskup dr. Mile Bogović predvodio je svečanu svetu misu na blagdan Sv. Blaža u župnoj crkvi.

- Sveci su zvijezde koje nas vode i moramo se truditi da idemo za Isusom kao što su oni išli. Danas se malo brige vodi o potrebama drugih, mladima su uzori tamburaši, nogometari i drugi udarači po lopti. Oni mogu biti uzor jer znaju dobro igrati, ali im životi nisu uzorni, poručio je u homiliji mons. Bogović. (L)

ŠTINJAN – Biskup mons. Ivan Milovan blagoslovio je uoči Valentinova novouređeni župni dvor u štinjaskoj župi Sv. Margarite. „Naše župe bi trebale biti dom za glavu i dom za srce, gdje se lijepo osjećamo, ali i gdje ćemo se učiti zajedništvu“, rekao je tom prigodom mons. Milovan. Svečanost je otvorio župnik don Vinko Puljić, a pjesmom i stihovima pratili Daniel Načinović i Bruno Krajcar.

Istom prigodom prof. Alojz Štoković govorio je o bogatoj povijesti Štinjana. (L)

PAZIN - Na 32. Europskom susretu mladih - Hodočašću povjerenja na Zemlji, što je održan u poljskom gradu Poznanu, sudjelovalo je oko 800 Hrvata, među njima i pedesetak iz Istre. Istom prigodom Istrani su posjetili Wadowice, rodno mjesto pape Ivana Pavla II., koncentracijski logor Auschwitz i svetište Majke Božje u Czenstochowi.

Idući Europski susret mladih održat će se u Rotterdamu. Molitvene pripreme bit će svake prve srijede u mjesecu u 19.30 sati u dvorani Maksimilijana Kolbea pored crkve Sv. Franje u Puli i svakog prvog petka u mjesecu u 18.30 sati u kapelici Pazinskog kolegija. (L. RABAR)



Skupina istarskih hodočasnika ispred crkve i rodne kuće Ivana Pavla II.

Bogoslov Josip Peteh postao akolit

ŽMINJ - Na četvrtu nedjelju došašća, na svečanome euharistijskom slavlju u župnoj crkvi Sv. Mihovila u Žminju porečki i pulski biskup Ivan Milovan postavio je u službu akolita Josipa Peteha, bogoslova i studenta pete godine teološkog studija u Rijeci. Na misi su koncelebrirali rektor sjemeništa u Rijeci mons. Nikola Uravić i žminjki župnik Jordan Rovis, uz sudjelovanje desetaka bogoslova riječkog sjemeništa i mnoštva vjernika.

Stupanj akolitata kod bogoslova neposredna je priprava za primanje đakonata i odnosi se na pomaganje svećeniku kod oltara. Oni koji su primili akolitat mogu dijeliti pričest kao izvanredni djelitelji.

Josip Peteh rođen je u obitelji Vinka Peteha i pok. Magde rod. Šestan, blagoslovljene s osmero djece. Tijekom misnoga slavlja krštena je Petra Krizman iz mjesta Mužini.

Biskup Milovan istaknuo je kako je važno da župa prati rast svojih župljana pa je i taj čin primanja akolitata poseban blagoslov za župu, izrazivši nadu i potrebu da župa trajno moli za duhovna zvanja. (K. G.)



Vlc. Rovis, akolit Peteh, mons. Milovan, rektor Uravić



DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

UKRATKO

POREČ - Večernjom euharistijskom službom na Čistu srijedu porečki su vjernici u Eufragijevoj bazilici započeli ovogodišnju korizmu, primajući pokornički znak pepela.

Biskup Ivan Milovan u homiliji je nazočne pozvao na duhovni hod prema Vazmu, osobito u prihvatanju posta, molitve i djela ljubavi. Posebni doprinos ovogodišnjem početku korizme u Poreču, kao i u susjednom Rovinju, daje Biblijsko bđenje – danonoćno čitanje Svetog Pisma. (L)

ORIČ - U mjestu Orič, u župi Pićan, Zvane i Đina Kresina podigli su 2006. kapelicu Gospu od Zdravlja. Time su oživjeli duhovni život mjesta i izgradili zajedništvo, okupljajući se na blagdan Gospe od Zdravlja. To su učinili i ove godine kada su se okupili na službu riječi i druženje, zajedno sa župnikom Antonom Kurelovićem. (V. BENIĆ)

KAŠTELIR - Na blagdan sv. Valentina porečki i pulski biskup mons. Ivan Milovan u sklopu pastoralnog pohoda župama Kaštelir i Labinci predvodio je misna slavlja. Biskup je pozvao vjernike da nasljeđuju sv. Valentina a svima poželio da imamo više ljubavi prema bližnjima, napose prema onima koji su usamljeni. (L)

Slavlje u pulskom sjemeništu

PULA - Porečki i pulski biskup Ivan Milovan predvodio je 18. veljače svečanu euharistiju u sjemeništu "Redemptoris Mater" u Puli u kojoj su među kandidate za sveti red primljena trojica bogoslova: Francisco Jose Soza Pavon iz Nikaragve, Jošt Mezeg iz Slovenije i Petar Popović iz Rijeke. Uz suslavitelje mons. Antuna Bogetića, biskupa porečkog i pulskog u miru, te duhovnika sjemeništa mons. Antu Jurića, poglavare sjemeništa na čelu s vlč. Piergiorgiom De Angelisom, koncelebrirala su i desetorica prezbitera.

Biskup Milovan se u homiliji, potaknut svećeničkom godinom, dotaknuo poslušnosti kao jedne od temeljnih dimenzija svećeničkog zvanja. Priprava za svećeništvo i samo svećeništvo je "stalan poziv na poslušnost", istaknuo je mons. Milovan, dodavši da je poslušnost uvijek povezana s ljubavlju. "Poslušnost baš i nije odviše suvremena krepost, ali ostaje kao temelj svakog društva i duhovnog poziva", naglasio je mons. Milovan.

Bila je to prigoda i za oproštaj od vlč. Daniela Satourija, Brazilca, koji je nakon 12 godina župničke službe u porečkoj i pulskoj biskupiji imenovan rektorom novog sjemeništa "Redemptoris Mater" u Portugalu. Usto, dobrodošlica je izražena vlč. Girolamu Iacobucciju koji se nakon 12 godina provedenih u službi u Srbiji vraća u matičnu biskupiju. (J. KOLEGA)



Nadbiskup Jurić, biskup Milovan i biskup u miru Bogetić

PAZIN - Županijsko/biskupijsko natjecanje iz vjeronauka za učenike osnovnih i srednjih škola Istarske županije, održano je 24. veljače u Pazinskom kolegiju u Pazinu. Natjecalo se 56 učenika iz osnovnih i srednjih škola. Prvo mjesto među osnovnim školama osvojili su učenici Andrea Maretić, Sara Mužina, Martina Kresina, Antonela Zaharija sa svojom mentoricom vjeroučiteljicom Nelom Peteh iz OŠ Vladimira Gortana Žminj. U natjecanju za srednje škole najbolji su učenici iz Gimnazije Pula, Valentina Roce, Ana Mikelić, Marina Vujnović, Matteo Banković s mentorom Kazimirom Berljavcem.

S blaženim Stepincem u sjećanju i molitvi

FUNTANA - Kao i svake godine u Župi Sv. Bernarda u Funtani održana je od 8. do 10. veljače trodnevница u povodu slavlja blaženog Alojzija Stepinca. Ovdašnji župnik Maksimilijan Buždon organizirao je u ova tri dana duhovno okupljanje, zajedničku molitvu i ispovjed. Prvog dana kruniku, svetu misu i euharistijsko klanjanje predvodio je rovinjski župni vikar Rikardo Lekaj. Drugog dana molitvu je predvodio Luka Pranić, župnik u Grožnjanu, a posljednjeg dana, u spomenik mučeniku, misno je slavlje predvodio Bernard Jurjević, odgojitelj u Pazinskom kolegiju – klasičnoj gimnaziji.

Trodnevnički je prisustvovalo mnoštvo vjernika ne samo iz Funtane, već i okolnih župa – Vrsara i Poreča. Mnogi su vjernici ovo duhovno okupljanje uz svetu ispovjed i molitvu, prihvatali kao svojevrsni uvod i osobnu duhovnu obnovu pred dane korizme.

U župnoj crkvi Sv. Bernarda jedan je oltar posvećen Bl. Alojziju Stepincu. Na njemu je umjetnička slika, lik zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala, rad Vladimira Pavlinića, prvoga urednika Glasa koncila.(V. M.)



Trećeg dana misno slavlje je predvodio vlč. Bernard Jurjević

BOŽO MILANOVIĆ, DUGOGODIŠNJI SVEĆENIK NA ĆIĆARIJI

Suca za prekršaje čekala zamka

Vlč Milanović: Išao sam po kućah da mi se potpišu. Tako sam s boršon došao kod suca. „Vi ste podučavali tog i tog...“, počeo je sudac, a ja bih rekao: Čekajte, pa bih tražio po borši bilježnicu i u njoj potpis roditelja. Tako sve redom.

Posebno puno neugodnosti velečasni Božo Milanović imao je s mjesnom vlašću koja bi uvijek nešto našla da bi ga slala sucu za prekršaje. Uglavnom se radilo o vjeronauku. I uvijek bi morao platiti novčanu kaznu. Jednom mu je prekipjelo i odlučio da će radije u zatvor nego platiti kaznu, ali baš je tih dana jedan mještanin umro, morao ga je otpratiti na posljednji počinak. No, čvrsto je odlučio da više neće plaćati kazne. Kada je osjetio da se približilo vrijeme za novi odlazak na sud, uzeo je bilježnicu i s njom obišao roditelje djece koja su pohađala vjeronauk da mu se potpišu kako djecu na vjeronauk šalju dragovoljno.

- Išao sam po kućah da mi se potpišu. Tako sam s boršon došao kod suca. „Vi



Božo Milanović

ste podučavali tog i tog...“, počeo je sudac, a ja bih rekao: Čekajte, pa bih tražio po borši bilježnicu i u njoj potpis roditelja. Tako sve redom. „Ben, čemo vidit za tega“, bio je siguran sudac da neću imati potpis, ali ja sam i njega imao. Tako sam prvi put prošao bez kazne. Poslije sam suca susreo na ulici i pitao što je bilo s onim zadnjim, a on mi je odgovorio da mu je taj rekao da san ga prisilio da potpiše in bianco! I opet se od srca smije naš sugovornik dok se prisjeća tih zgoda.

- Onda je tom mom sucu u Pazinu valjda već dosadilo da me stalno zove pa mi je poslije stigao novi poziv od Suca za prekršaje, ali ovog puta iz Pule. Isti dan dobio je i velečasni Miroslav Milovan poziv, pa smo otišli zajedno u Pulu. Oni put mi je pak bilo svega dosta. Rekao sam sucu da je to sve laž. To što govorite meni je ponos, jer, jao meni kada bi me moj biskup pozvao zato što ne držim vjeronauk. Onda bi bilo jao, rekao sam. Poslije me više nikada nisu zvali, priča velečasni Milanović.

Kako su godine prolazile, tako je bilo manje problema. Ipak, nikako nije mogao dobiti dozvolu za gradnju vjeronaučne dvorane i crkve u Lupoglavlju. Jedna obitelj davovala je stari mlin da izgradi crkvu, ali nisu mu htjeli dati dozvolu jer da se tamošnji komunisti tomu opiru.

- Znao sam da to nije istina, već je samo jedan očito utjecajan bračni par bio protiv, a ja sam htio, jer je tamo bila škola, da napravim jedan manji vjerski centar kako bi djeca mogla na vjeronauk. Bilo je to sredinom 80-ih. Poslije sam nekako uspio dobiti dozvolu za popravak. Počeo sam s radovima, znao sam što mi je činiti, ali kontrole su stalno stizale. Zašto dižete to, pitali su me kada smo betonirali pod i jedan dio, gdje sam planirao postaviti oltar. Iz gušta, odgovorio sam. Tako smo se natezali godinama i tek 1994. godine crkva je blagoslovljena.

Ljubav prema Bogu i ljudima održali su velečasnog Milanovića tako dugo energičnim i radišnim. Unatoč teškoj klimi – hladnoći i snijegu, nikada nije posustao u svom poslu. Dovoljno je reći da je samo vjeronauk držao na šest mjesta: u Semiću, Dolenjoj Vasi, Brestu, Vranji, Boljunu i Maloj Učki gdje je, jedne godine, održao čak i prvu pričest.

(ZAVRŠETAK iz prošlog broja)

Razgovarala Vesna MEDVEDEC BURŠIĆ

Neka je

Prve nedjelje korizme svečano je u žminjskoj župnoj crkvi Sv. Mihovila obilježena 20. godišnjica smrti dr. Ante Kresine. No, o smrti tu nije bilo govora, toga se dana slavio život jednog našeg velikog čovjeka.

Dr. Ante Kresina rođen je 25. listopada 1934. u Kresinima, žminjskoj župi. Za svećenika je zaređen 1959. godine, iduće je diplomirao i položio licencijat iz teologije na KBF-u u Zagrebu. Na Papinskom biblijskom institutu u Rimu položio je licencijat iz biblijskih znanosti 1962. godine, a na Papinskom sveučilištu Gregoriana doktorirao 1965. s tezom "O kršćanskoj duhovnoj zrelosti kod sv. Pavla". Nakon studija predavao je



Fra Emanuel Hoško

Sv. pismo na Višoj bogoslovnoj školi u Zadru, a od 1966./67. do svoje smrti, 21. veljače 1990., na Višoj bogoslovnoj školi u Rijeci. Pokopan je u obiteljskoj grobnici u Žminju.

U uvodu u svečano misno slavlje, koje je predvodio biskup mons. Ivan Milovan, žminjski župnik Jordan Rovis zahvalio se



ožujak 2010.

OBILJEŽENA 20. GODIŠNJICA SMRTI DR. ANTE KRESINE**hvaljen Bog koji nam te darovao!**

*Dr. Emanuel Hoško, govoreći o Kresini, istaknuo je važnost i značaj njegova cenzorskog rada na hrvatskom prijevodu Zagrebačke Biblije. * O dr. Kresini je govorio Anton Šuljić iz Kršćanske sadašnjosti*

na odazivu ocu biskupu i svećenicima, fra Emanuelu Hošku, franjevcu sa Trsata, Božidaru Mrakovčiću, zamjeniku predstojnika teologije u Rijeci, prof. Antonu Šuljiću iz Kršćanske sadašnjosti, preč. Željku Zecu, dekanu i župniku u Labinu, mons. Ivanu Kordiću, ravnatelju Pazinskog kolegija, fra Alfonsu Orliću gvardijanu Franjevačkog samostana u Pazinu, o. Krzysztofu Rodaku, župniku Svetog Petra u Šumi, bogoslovima te rodbini Ante Kresine.

Mons. Ivan Milovan je u propovijedi istaknuo važnost korizme i tri načina na koji smo, po uzoru na Isusove kušnje, pozvani da se borimo protiv duha zloće: molitvom, postom i milodarom.

Nakon svete mise vlč. Rovis je pročitao telegram Bonaventure Dude kojim se ispričao što nije mogao doći u Žminj, a za Kresinu je rekao da ga pamti kao izvanrednog čovjeka i nadasve vatrenoga i mar-

*Svečana sveta Misa u Žminju*

ljivoga bibličara, te izrazio zadovoljstvo da je baš njega odabrao da bude crkveni cenzor Zagrebačke Biblije..

Dr. Emanuel Hoško, govoreći o Kresini, istaknuo je važnost i značaj njegova cenzorskog rada na hrvatskom prijevodu Zagrebačke Biblije. Nastala je u komunističkom sistemu, a na njoj su radili vrsni književnici poput Jure Kaštelana i Nikole Miličevića, te bibličari Jerko Fućak, Ivan Golub, Ante Kresina, Janko Obreški, Adalbert Rebić, Ljudevit Rupčić i Celestin Tomić. Od popratnih tekstova, Ante Kresina potpisuje Uvod i napomene uz Petoknjižje, Povijesne i Proročke knjige Staroga zavjeta. Prvo izdanje te naše Biblije objavljeno je 1968. u nakladi Stvarnosti, a poslije izlazi u Kršćanskoj sadašnjosti.

Fra Hoško je također istaknuo nemjerljivi doprinos dr. Kresine u odgoju mnogih naraštaja studenata, kroz predavanja koja se i danas pamte i prepričavaju.

O dr. Kresini istom je prigodom govorio prof. Šuljić iz Kršćanske sadašnjosti i naglasio koliku je važnost Kresina, uz dr. Josipa Turčinovića i dr. Alda Starića, imao za tu izdavačku kuću, ali i općenito za Crkvu u nas. S neskrivenim ponosom rekao je kako su sve njegove knjige objavljene upravo u Kršćanskoj sadašnjosti, a to su: SvitanjeizaGolote, Čovjeksonu stranu tvari i OBože, žeže tvoja riječ, te knjiga koju je preveo Poslanje egzegeze u Katoličkoj crkvi. Prof. Šuljić je uz to rekao da se s velikim pijetetom treba prisjetiti preminulog mons. Antuna Heka.

Za tu je prigodu tiskana brošura ANTE KRESINA u nakladi od 700 primjeraka. U njoj su izvadci iz njegovih knjiga, govor nad odrom B. Dude, sjećanje vlč. Zeca, na-

*Prof. Anton Šuljić*

pisa fra Emanuela Hoška iz ovogodišnje Danice, te razgovora Antuna Heka i Ante Močiboba s Kresinom 1989. godine.

Program je zaokružen popodne molitvom na groblju. Molitvu je predvodio mons. Milovan, a pohodili smo grob obitelji Kresina, svećenika Pavla Modrušana i Antona Orbanića, te svećeničku grobnicu u kojoj počiva Ivan Krajcar. (N. G.)

ŽUPA UZNESENJA MARIJINA U POREČU

Molitve za duhovna zvanja u Poreču

Posljednje dvije-tri godine župa je dala dva mladomisnika: Luku Pranjića i Rikarda Lekaja. Više od pedeset godina Poreč nije imao svog svećenika. Odavde su krenula dva redovnika i jedna časna sestra.

Kako se u Poreču snašla vjera?

- Poreč je konglomeracija ljudi, naroda i običaja. Ljudi dolaze i ne nađu tradiciju. I stalno dolaze. Sa sobom donose tradiciju, ako je imaju, ali ne donose opću tradiciju koja se tu može inkorporirati. Izgube se u ovom novom ambijentu i okolnostima - turističko mjesto, sezonski rad, rad blagdanom, nedjeljom, često dvokratno. Uza sve to, uspjela se vjera tu ne samo sačuvati, nego imamo i duhovna zvanja.



Vlč. Rikardo Lekaj, župni vikar u Rovinju



Vlč. Luka Pranjić, župnik u Grožnjanu

Posljednje dvije-tri godine župa je dala dva mladomisnika: Luku Pranjića i Rikarda Lekaja. Više od pedeset godina Poreč nije imao svog svećenika. Odavde su krenula dva redovnika i jedna časna sestra. Tu je sjedište biskupa, i on je prisutan kao glava Crkve, predvodi glavna slavlja, kaže porečki župnik preč. Petar Pahović.

A nema zvanja tamo gdje nema vjere. Zvanja su plod osobne i obiteljske molitve, molitve u zajednicama i plod zajedništva u župi.



Cvjetnica u Poreču

Snažno sredstvo evangelizacije u župi je vjerska emisija na Radio Centru Poreč. Prva, pod nazivom „Tajna vjere“, krenula je u 1996. Vodio ih je vlč. Blaž Bošnjaković i Đurđa Jelaš, pa Antun Brajković pod nazivom „Radosna vijest“. Do sada je emitirano 595 emisija. „Razgovaramo sa svjedocima vjere, ali i s ljudima koji nisu vjernici ali rade za opće dobro. Evangelije je uzeto kao temelj emisije. Naglasak je na promicanju borbe za život, podrška udrugama koje promiču takve vrijednosti, poštivanje života od začeća do prirodne smrti“, kaže Brajković.

Molitvena zajednica za duše u čistilištu sastaje se na molitvu svakog petka u 15 sati, a subotom u 16 sati (u zimsko vrijeme) na sv. misi u obnovljenoj crkvici Madonna del Monte. Molitvenu zajednicu redovito prati mons. Marijan Bartolić.

Svakog 2. u mjesecu moli se po nakani Kraljice Mira, svakog četvrtka po nakani sv. Rite, za nerođene „Treće srce“ svakog ponedjeljka u 16 sati u Domu umirovljenika. Zajednica skrbi za samohrane majke, skuplja odjeću, hranu za obitelji s više djece i s težim egzistencijalnim uvjetima.

Od 2003. u Poreču djeluje Serra klub, čija je prvenstvena nakana molitva za duhovna zvanja. „Idea i poticaj da se osnuje takav klub potekla je od biskupa mons. Ivana Milovana. Naš klub broji oko 35 članova, i sedmi klub u Hrvatskoj nakon Zagreba, Nuštra, Zadra, Novalje...“, napominje Pino Vorić. U župi postoji i pohvalna praksa cjelodnevnog klanjanja petkom po nakani za nova duhovna zvanja.



ožujak 2010.

padaju na plodno tlo



Preč. Petar Pahović

Stvaranjem vlastite države laici su se uključili u vjerski život intenzivnije, predaju vjeronauk u školama. Posljednjih godina obnavlja se mnogo sakralnih objekata.

Revni župnik Pahović spominje da bi informiranje vjernika bilo od velike koristi. „Bilo bi sigurno poželjno da imamo svoju stranicu na internetu i da izdajemo barem povremeno župski list/bilten. On bi imao smisla kad bi dolazio u svaku kršćansku kuću koja želi imati odnos s Crkvom. Ima ljudi koji su samo prigodice vezani za Crkvu. Koriste Crkvu kao servis, nema ih u crkvi, ali očekuju svećenika, ne odbijaju ga. Imamo jedan ustaljeni broj, oko 1600 obitelji, negdje do 11.500 vjernika u župi. Kad bude

izgrađena nova crkva na Finidi, osnovat će se i nova župa. Bit će to novo žarište vjere i okupljalište ljudi, veli preč. Pahović

Na nedjeljnu misu dolazi prosječno 12 posto vjernika. Jednu živost donose misije, duhovne obnove u župi. Održane su tri puta po osam dana i zadnji put po četiri dana.

- Lani smo imali 50 sprovoda i 120 krštenja. Dobar, pozitivan to je trend, najbolji u Istri. Vjenčanja su u padu (lani 44). Lani je na kateheze išlo 35 polaznika. Prošlih godina imali smo više. Krštenje odraslih bilo je najzastupljenije 1991.-93. Ratnih godina bilo je puno izbjeglica o kojima su skribila dva svećenika. Neki su se vratili, ali dosta ih je ostalo. Gradovi uz more, znači i Poreč, osjećaju tu promijenjenu strukturu vjernika. Oni imaju jaku tradiciju, ali je pitanje koliko će toga prijeći na njihovu djecu. Budućnost je zasigurno u osobnoj vjeri koja će biti ucijepljena na tradiciju. Trebat će ljudi biti odgovorni kršćani. Bit

Sveti Mauro, mješoviti pjevački zbor bazilike u Poreču počeo je djelovati 2008. On je obogaćenje postojećeg Ženskog zbora koji pjesmom prati euharistijska slavlja već dugi niz godina. Mješoviti zbor, za sada, nastupa na svetim misama samo za većih blagdana i slavlja. Zbor vode Marko Ritoša i sestra Dolores, a orgulje svira Melinda Legović.

Zajednica Cenacolo, aktivna u porečkoj župi od 2000. godine, pod motom „Učinite sve što vam Isus kaže“ sastaje se subotom.

„Već 25 godina u Poreču postoji Neokatekumenski put. Okupljeni u pet zajednica oko 120 članova sastaje se utorkom ili srijedom, a subotom na večernjoj euharistiji. Jedan dan je određen za karitativni rad. U porečkoj zajednici vide se plodovi: zalutali, koji su bili na rubu propasti, mladići i djevojke, uviđaju da ovisnost vodi u uništenje. Izašli su iz droge, nemoralna, kocke pomoću Puta. Meni osobno zajednica je spasila život. Iz znatiželje sam išao u crkvu. Nisam mogao vjerovati da me taj Bog može ljubiti takvog, jadnog, grješnog.... Imam trideset i dvije godine, deset godina braka iza sebe, očekujemo šesto dijete, a nisam imao u planu ni brak, ni obitelj, ni djecu. Ovo je Božje djelo“, govori Eduard Duka iz Prve neokatekumenske zajednice u Poreču.

će jedna zajednica ljudi, koji će živjeti vjeru, kojima će Crkva biti svetinja. Drugi će biti privrženi toj zajednici, neće je odbiti, ali se neće aktivirati. Bit će i rubnih vjernika. Mogu reći za Poreč da ima jedan lijepi broj ljudi koji su baš u

ovoj prvoj fazi - žive po vjeri. To dokazuju životom: imaju brojne obitelji, više djece, aktiviraju se u crkvi, mole se, pomažu, obavljaju pobožnost prvih petaka u župi. I oni će prenijeti vjeru. Bitno je ne samo sačuvati vjeru, nego je prenijeti na druge, naglašava porečki župnik Petar Pahović.

Župniku je desna ruka kapelan Juan E. C. Hernandez, a stalno mu je na pomoći i vlč. Massa Geremia, župnik u Žbandaju.

Veliki doprinos daju časne sestre iz Zajednice župnih sestara (Dolores Zornada i Branka Matika, povremeno dolazi s. Branimira Salamon).



Prepuna bazilika za vrijeme duhovne obnove župe



ožujak 2010.

□

Pobjednički duh netolerancije

Pobjednička politička snaga mora mijenjati matricu bezbožnog nasljeđa.

Smisao mog višegodišnjeg pisanja ove kolumnne na teme vezane uz područje neposrednog ili posrednog doticaja crkvene i društvene sfere života pojedinca ili zajednice pronalazim u otkrivanju i vrednovanju novih fenomena.

Koliko smo samostalni i racionalni u izboru

Prva dva mjeseca ove godine svakako obilježava izbor novog državnog poglavara i cijeli društveno-medijski kontekst u kojem je izabran, kako je izabran, što je obećao i kako je započeo svoj mandat. One baš očekivano "pametnom", poštenom i uspješnom početku predsjednikovanja još će se raspravljati i polemizirati u javnosti. Izborna obećanja će se s vremenom propitivati i ocijenjivati. A ono što će se brzo (nastojati) zaboraviti jest svakako kontekst dugog pripremanja, oblikovanja i nametanja takve izborne atmosfere u kojoj se osobni izbor sveo samo na odluku o pristajanju uz izbornog pobjednika ili izbornog(e) gubitnika(e).

Mislim da je važno upravo sada, kad je "stanje normalno", to jest kad se rezultat izbora poklopio s brižno propagiranim i favoriziranim "medijsko-javnim" očekivanjem (siguran sam da je izbor ispaо drugačije da bi se postavili javni zahtjevi za prebrojanjem glasova, podiglo bi

se ustavne tužbe, okrivila bi se dijaspora, pozivalo bi se na neposluh, itd. itsl.), analizirati i naznačiti vidljive defekte ove naše demokracije, na primjeru mediokratije.

Općenito, u ovom našem postkomunističkom društvu, u kojem su glavni tiskani i elektronski mediji liberalno-profitnog i monopolnog vlasništva, a urednici i novinari pretežito ideološko-svjetonazorski sljednici starog totalitarnog sustava i anacionalnog režima, posve je očekivano da je na djelu jedna njihova posve pogubna, konfliktna i visoko rizična društvena igra, u kojoj se ne traži povoljni rezultat (bilo kod izbora, donošenja zakona, itd.) za opće, već za njihovo osobno, grupno i korporacijsko dobro. U toj "igri", kako bjelodano pokazuje njihova nedavna predizborna i postizborna pozicija isključivog favoriziranja i glorificiranja jednog predsjedničkog kandidata, a omalovažavanje difamacija i sotoniziranje ostalih izglednih kandidata, dostignuta je najviša točka neobjektivnosti i manipulacije. To znači više od nepoštenog inžinjeringu. To je ugroza općih sloboda, ograničenje različitosti u mišljenjima, stavovima, interesima itd.. oko bitnih društvenih i političkih pitanja razvoja hrvatskog društva i države. Time se narušavaju, koliko toliko uspostavljeni, temelji saživjelog

višestranačja i političkog natjecanja za javne funkcije kod nas, i de facto nas se vraća u politički prostor jednoumlja. Po postizbornoj ponašanju "pobjednika", kroz njihove iskazane izričaje, emocije, napisane članke, "festival demokracije" (usuprot biračima nedemokratima), "pobjeda europskega" (nad ostalim neeuropskim), "pobjeda svjetla" (nad biračima tame), zapravo se može osjetiti njihova politička i ideološka strast za izbornim takmičenjem samo s jednim, njihovim kandidatom, i njihov prezir i mržnja prema drugim kandidatima i njihovim biračima.

Crkva na meti liberalno-ljevičarske kritike

Najizraziti slučaj ljevičarsko-totalitarnog napada jest onaj vezan uz kritiku Crkve, i to od strane nekoliko jednoumljnih novinara (kao zahvalu, mnogi čekaju i dobivaju savjetnička i diplomatska mesta s Pantovčaka), analitičara i političara, kojih se (neoprostivo) zamjera to što se je javno, ili u privatnoj komunikaciji između svojih članova, zalagala za potporu nekim predsjedničkim kandidatima(tu) koji su se svojim javnim iskazima pokazali(o) bliskijim vrijednostima koje naučava Crkva. No, ta jedna demokratski i ljudski normalna situacija, da je osobno ili grupno opredjeljenje



Dr. Mario Sošić

za jednu od više izbornih mogućnosti sasvim legitimno, i dapače demokratski poželjno, neovisno o tome hoće li taj izbor u konačnosti biti većinski i pobjednički, za jednoumne je ideološke i političke fanatike to postao veliki krimen Crkve i razlogom najbrutalnijih verbalnih napada na nju.

Na tom se primjeru pokazuje koliko je još jaka komunistička svijest i potreba, kod najznačajnijih društvenih aktera u Hrvatskoj (ljevica, mediji, javnosavska i akademska zajednica, civilne udruge ...) za plebiscitarnim opredjeljenjem naroda samo uz one osobe i vrijednosti, koje su od njih unaprijed odabrane i hvaljene, a da se "distancira i diferencira" od svih onih drugih i drugaćijih (u slučaju Istre takva je logika totalno prihvaćena).

Da bismo sutra i prekosutra, unatoč tomu, bili mirni i zadovoljni kao vjernici, hrvatski građani i narod, nova pobjednička politička snaga i novoizabrani predsjednik moraju ponajprije mijenjati matricu svog osobnog i kolektivnog totalitarnog i bezbožnog nasljeđa.



Nigdje nam Bog nije bliži nego na Isusovu križu

Prema apostolu Pavlu, Isusovo tijelo na križu omogućilo je Bogu da osudi grijeh u tijelu, dapače „krvlju njegova križa“ Bog je sa sobom pomirio svjet, uklonio je stare razdore izazvane grijehom, uspostavio je mir i jedinstvo između Židova i pogana da odsad budu jedno (Ef 2,14-18) – to jedno je sazданo u Crkvi.

Dok obavljamo pobožnost Križnog puta, ali i svakodnevno dok u našim crkvama, obiteljskim domovima gledamo križ, spoznajemo kako je upravo on postao, ne više sablazan i nešto što treba izbjegći pod svaku cijenu, već sredstvo spasenja koje nam osigurava vječni život. Upravo križ je postao najizrazitiji i najrašireniji simbol kršćanstva. Križ je bio znak poniženja i sramote, nakon Isusove muke i smrti na križu te uskrsnuća križ od znaka poniženja i sramote postaje znak i simbol pobjede i slave. Prema apostolu Pavlu, Isusovo tijelo na križu omogućilo je Bogu da osudi grijeh u tijelu, dapače „krvlju njegova križa“ Bog je sa sobom pomirio svjet, uklonio je stare razdore izazvane grijehom, uspostavio je mir i jedinstvo između Židova i pogana da odsad budu jedno (Ef 2,14-18) – to jedno je sazданo u Crkvi. Križ nije više nešto od čega treba pobjeći, što razdvaja, već se uzdiže na razmeđu dviju ekonomija spasenja: starozavjetne i novozavjetne. Križ nije više naprosto neka patnja, poniženje, već prema sv. Ivanu predokus buduće slave; mjesto i čas ne kad sve prestaje, umire, već mjesto i čas kad osniva svoju Crkvu – predaje Duh i



Raspelo iz pulske Katedrale

daje da mu iz boka poteče krv i voda.

Čašćenje križa

Kod Rimljana smrt na križu bila je najteži oblik smrti i prva kršćanska desetljeća izbjegavala su prikazivati Krista na križu. Umjesto križa korišteni su drugi simboli kao tau, sidro... koje možemo nazvati crux dissimulata – prikriveni križ. Sv. Jelena, majka cara Konstantina, svojom pobožnošću prema Isusovu križu, kojeg je iz Jeruzalema donijela u Rim, dat će novi poticaj u čašćenju Isusova križa. Danas je nemoguće odvojiti križ od kršćanstva. Križ je postao simbol patnje, ali i otkupljenja.

Na Veliki petak čitamo

muku, iznosimo svoje potrebe, potrebe cijelog svijeta pred Bogom, a tada se klanjamo križu i klečimo pred njim, klanjamo se Bogu. Nigdje nam Bog nije bliži nego na križu Isusovu, nigdje se on ne čini tako daleko, posve daleko našim shvaćanjima, kao na Golgoti. To je Isusov čas, gdje je sadržano sve što on jest, sve što nam Bog ima reći u njemu. Isus više ne poučava. On prašta i moli sve dok mu glas ne umre. I on je zašutio na križu.

Pavlova teologija križa

U poslanicama sv. Pavla sadržana je teologija križa. „Sveti Pavao pružio je divnu sintezu teologije križa u Drugoj poslanici

Korinćanima (5,14-21), gdje je sve obuhvaćeno dvjema temeljnim tvrdnjama: s jedne strane Krist, s kojim je Bog postupio kao s grijehom u našu korist, je umro za sve; s druge, Bog nas je pomirio sa sobom, ne ubrajajući nam naše grijeha. Tim „otajstvom pomirenja“ svako je ropstvo otkupljeno. Na osobnom planu vjernikova života, teologija križa pretače se u tvrdnju da se s vjerom razapinje samoga sebe, da bi se postalo dionikom Kristove smrti i uskrsnuća. Križ će tako moći doista postati znak Boga koji nas je do kraja ljubio i bit će odbačena napast, uvijek prisutna u nama, da se klonimo ‘slabosti’ Božjega puta. U stvari, samo u potpunom prihvatanju slabosti križa može se za nas pojaviti sva snaga Duha Božjega. Tako ćemo i mi, prema učenju koje dolazi od primjera svetoga Pavla, moći reći: “A ja, Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista po kojem je meni svijet raspet i ja svjetu” (Gal 6,14)” (Iz kateheze na općoj audijenciji, 29. listopada 2008., pape Benedikta XVI.)



Bio je istinski duhovni svjetionik!

Sjećanje velečasnog Vjekoslava Slokovića, 1947. godine bogoslova, na Miroslava Bulešića, ubijenog te godine: - Kad sam čuo za ubojstvo vlč. Miroslava Bulešića, ta činjenica na mene je duboko djelovala, tada sam se definitivno odlučio za svećeništvo. Prije toga još sam se kolebao, razmišljao sam, nije mi bilo posve jasno to buduće zvanje. Tada sam se posvema opredijelio: isplati se ići tim putem kojim je išao vlč. Miro i žrtvovati - ako je potrebno - i svoj život za vjeru.

Odmah u počecima moje službe kao biskupijskog postulatora u kauzi Sluge Božjega Miroslava Bulešića, negdje u ljetu 1999., posjetio sam u Umagu vlč. Vjekoslava Slokovića, jer sam otprije znao da je on kao bogoslov bio u bližim vezama s vlč. Bulešićem te sam prepostavljao da će od njega možda saznati značajne pojedinosti o vlč. Miru. Vlč. Slokovića našao sam u njegovom skromnom kapelanskom stanu u Ulici Ernesta Miloša. Kao svećenik je inače bio opće poznat i poštovan zbog svoje skromnosti i uzorne svećeničke revnosti. Sada smo šire razgovarali o njegovim uspomenama na Slugu Božjega vlč. Bulešića. Bio je radostan što je konačno pokrenuto službeno biskupijsko istraživanje o životu vlč. Miroslava i obećao mi je da će radi nastavka razgovora još posebno doći do mene u ured Postulature u Puli. To je ostvario 17. siječnja 2000.g., kada smo mogli nastaviti naš razgovor.

- **Kada ste upoznali Miroslava Bulešića?**

- Poznam ga još iz malog sjemeništa u Kopru. Ja sam tamo došao u prvi razred u jeseni 1936.g., a on je bio upravo započeo licej,

bio je u šestom razredu. Zapamtio sam iz Kopra posebno slučaj kad mu se neki Talijan u zavodu bio narugao u vezi s njegovim hrvatstvom, a Miro mu je bio tada vrlo odlučno uzvratio, jer je po karakteru bio "tople krvi".

- **Vi se jamačno sjećate i kako je vlč. Miro djelovao kao svećenik?**

- Bio sam više puta kod njega kad je bio župnik u Kanfanaru. Jednom sam tamo s njim 1946. na motoru pošao u kapeliju Sošice. Tu je održana neka pobožnost i vlč. Miro je imao sastanak za mlade; okupila ih se lijepa skupina i on je s njima prijateljski razgovarao. Naročito se dobro još sjećam kad smo početkom rujna 1946.g. bili pochodili Zagreb i nadbiskupa Stepinca.

- **Čega se posebno sjećate one nedjelje, 24. kolovoza 1947. godine, kad su se dogodila teška nasilja prigodom krizme u Lanišću?**

- Kao bogoslov ostao sam popodne te nedjelje, nakon završene župne pobožnosti, kod župnika vlč. Kalca u Starom Pazinu. Bilo je oko sedam sati podvečer. K nama je došao šofer koji je svojim autom ranije vozio po krizma mons. Ukmara i vlč. Bulešića. To je bio Vjekoslav (Đidi) Hrvatin. On je stanovao blizu župne kuće. Sad je došao k nama s oštećenim autom, na njemu je bilo posve razbijeno prednje staklo. Vrlo uzbudjen i očito potresen javio nam je što se sve toga dana dogodilo u Lanišću i da je Miro ubijen u župnoj kući u Lanišću! Sve nas je to potreslo! Ne da smo se prestrašili, nego bili smo naprosto potreseni. Kad sam čuo za ubojstvo vlč. Miroslava Bulešića, ta činjenica na mene je duboko djelovala, tada sam se definitivno odlučio za svećeništvo. Prije toga još sam se kolebao, razmišljao sam, nije mi bilo posve jasno to buduće zvanje. Tada sam se posvema opredijelio: isplati se ići tim putem kojim je išao vlč. Miro i žrtvovati - ako je potrebno - i svoj život za vjeru. Uvjeren sam da je za najveći dio mladih svećenika i bogoslova vlč. Miro postao uzor i poticaj na požrtvovnost i zauzetost, bilo u osobnom duhovnom životu, bilo u pastoralnom djelovanju.

- **U tim teškim godinama nasilnog komunizma vlč. Miro bio je odvažan i neustrašiv u obrani kršćanske vjere ...**

- Vrlo je pohvalno što vlč. Ivan Grah danas otvoreno piše o nasiljima koja su komunisti - boljševici provodili prema vjernicima kroz cijeli niz godina, a sada kao da se



Vjekoslav Sloković

to zaboravlja, kao da toga nije ni bilo. Mi kao da zaboravljamo kako su ona vremena bila upravo neopisivo teška i za svećenike i za sve vjernike! Provodili su teški teror i nasilje. A vlč. Miro bio je tada, još za života, pa i nakon toga, poslije smrti - kao jedan duhovni svjetionik! Pravi duhovni svjetionik! Zato su ga i uklonili, to je očito sve učinjeno iz mržnje prema Crkvi.

- **Onda su ga službeno osudili i ocrnili kao "narodnog neprijatelja!"**

- Tako je! Još godine 1987. mnogi svećenici i vjernici bojali su se javno spominjati Slugu Božjeg. Tako su prigodom naše javne komemoracije uz četrdesetu godišnjicu Mirove mučeničke smrti komunističke vlasti otvoreno negodovale. A trideset godina prije toga, 1957. godine, ja sam bio župnik



PAZINSKA PREPOZITURA (2)

Piše Josip Stanko ŠKUNCA

u Zamasku i brinuo sam se za pripravu mlade mise vlč. Marijana Pavletića. Vas dvojica, Ti i vlč. Pavletić, bili ste zaređeni za svećenike upravo na desetu obljetnicu Mirove smrti, 24. kolovoza 1957.! Ja sam vodio brigu za pripravu slavlja mlade mise, bilo je to u nedjelju, 8. rujna 1957. godine. Svečani ručak za mlađomisnika i goste pripravili smo potom u župnoj kući.

Tom prigodom sam u dvorani izložio sliku vlč. Bulešića i zatim prilikom pozdravnog govora otvoreno sam spomenuo godišnjicu njegove smrti i ukazao na njegov uzorni lik. Ali - bili smo svjesni da je takav postupak tada značio i priličan rizik. O vlč. Miru, kao i o nadbiskupu Stepincu, bilo je naprosto zabranjeno govoriti.

- Kako su vjernici u ta dava na vremena gledali na lik ubijenog vlč. Bulešića?

- Od početka je bilo prisutno veliko poštovanje prema Bulešiću mučeniku. Mi smo s poštovanjem čuvali i potajno širili njegove slike. Neki su nosili sa sobom njegove relikvije, tko ih je imao: to su bili komadići platna natopljeni njegovom krvlju. Vjernici su pokazivali živo štovanje mučenika, njegova hrabrost i dosljednost u naviještanju i obrani vjere, makar se time zamjerao komunistima. Ja sam posve uvjeren da je on ubijen iz mržnje prema vjeri i Crkvi te je s toga istinski mučenik.

Porečki biskup nije smio stupiti na tlo Pazina

Tek je biskup Gašpar Negri mogao nakon 35 godina zabrane pohoditi carski dio biskupije 1745., posvetiti oltare, podijeliti svete redove i sv. potvrdu. Bilo je to znak priznanja zato što je biskup prepozita Franjulu imenovao dekanom, a što prethodni biskup nije htio.

Godine 1681. knez Auersberg objelodani ukaz državnih vlasti prema kome i crkvene osobe trebaju rješavati svoje sporove kod civilnih sudova ukoliko nisu duhovne naravi. Najteže stanje za ovo područje Porečke biskupije bilo je u vrijeme biskupa Petra de Grassija i Vincenza Mazzolenija kojima uopće nije bilo dopušteno stupiti na tlo tog dijela biskupije (1710. – 1745.). Ovog puta nisu pomagale nikakve intervencije preko nuncijskog učešća. U to vrijeme knez je imao patronatsko pravo nad prepozitom, a prepozit-župnik je imao gotovo sve biskupske ovlasti i to s nagom carske diplome. Poznatiji prepozit iz ovoga vremena bio je Ivan Fator (1703. – 1729.). Biskup Mazzoleni tužio se u Rimu što ne smije pohoditi carski dio biskupije i što na sinodi iz 1733. nije bio ni jedan svećenik iz tih župa, dok istovremeno Mlečani dopuštaju tršćanskemu biskupu pohoditi župe pod vlašću Venecije. Isti se biskup 1733. molbom obraća caru putem isusovca Vida Jurja Tonnemanna i čeka odgovor. On je stigao 1736. kad je car Karlo VI. izdao edikt kojim zabranjuje stranim državljanima obavl-



Pazin, lijevo zvonik župne crkve, desno zvonik samostana

janje bilo kakve jurisdikcije u zemljama pod carskom vlašću. Dozvolu može dati jedino carska regentura u Grazu. Pazinski je kapetan tražio od biskupa Mazzolenija da podijeli dekansku vlast njegovu šurjaku Antunu Vidu Franjuli, pazinskom prepozitu (1739. – 1761.), što on nije htio. U pazinskoj je prepozituri tada bilo oko 7000 vjernika. Tek je biskup Gašpar Negri mogao nakon 35 godina zabrane pohoditi carski dio biskupije 1745., posvetiti oltare, podijeliti svete redove i sv. potvrdu. Bilo je to priznanje što je prepozita Franjulu imenovao dekanom, što prethodni biskup nije htio.

Spomena je vrijedan prepozit Ignacije Gaetan Buset de Fainstenberg, doktor filozofije i teologije, koga je porečki biskup

Polesini imenovao "vanjskim vikarom" (1774.), a koji je nakon ukinuća Pićanske biskupije postao generalni vikar, a kasnije i biskup u Trstu (1796. – 1803.).

Djelovanje hospicija Mosconi

U Pazinu je godinama djelovalo tzv. hospicij Mosconi, nazvan po kapitanu knežije Giovanniju Mosconiju koji je 1541. općini oporučno ostavio 23 svoja nepokretna dobra, da bi se njima pomagalo bolesnima, starima, za odgoj i školovanje siromašne djece, a siromašnim djevojkama davalo pomoći za miraz. Na čelu instituta bio je prior koga je imenovala općina i koji joj je trebao davati godišnji izvještaj. Hospicij je otvoren 1544.

(Nastavak na 18. stranici)

STEPINAC I ISTRA

Samostan u Svetom Petru u Šumi

Kad su 1572. otkrivene nepravilnosti u radu hospicija, općina je zadužila pićanskog biskupa i pazinskog prošta da kapitanu pomognu uvesti red u tu ustanovu. Država je htjela tim zavodom rješavati i neke svoje probleme. Godine 1623. car Ferdinand II. oduzeo je ocima augustincima samostan u Judenburgu i dao ga isusovcima, a kao nadoknadu htio je riječkim augustincima dati na upravljanje Hospicij Mosconi, ali se tome oprla općina i kapitan Knežije. Bio je još jedan pokušaj da se zavod dade ocima hospitalcima od milosrđa (utemeljitelj sv. Ivan od Boga), ali se i tome općina usprotivila.

Samostan Gospe od Pohođenja

Na području pazinske prepoziture djelovala su dva samostana: franjevački Gospe od Pohođenja u Pazinu i pavlinski sv. Petra u Šumi. Franjevci su u Pazin došli oko 1470. na poziv "kapitana, vicekneza, sudsca i svih građana grada Pazina". Lokaciju za samostan dobili su na brijegu gdje se za jedne oluje našao kip

Majke Božje iz kapelice u starom gradu. Dok se gradio samostan, u početku pod zaštitom Majke Božje od Milosti, pazinski je prepozit Andrija Schuel 1474. fratrima oporučno darovao svoj vrt pored samostana. Godine 1477. Antun Vogrinić dariva crkvi srebra za dva kaleža i 50 dukata za oltar sv. Katarine. Kad je sve bilo gotovo 1484., zatražena je od Sv. Stolice službena dozvola za ustanovljenje samostana, koja je iste godine i stigla bulom pape Siksta IV. Zbog zategnutih odnosa između Venecije i Austrije, 1560. samostan je oduzet Dalmatinskoj provinciji sv. Jeronima i predan franjevcima Hrvatsko-krajiške provincije. Samostan je od starine imao malu bolnicu, ljekarnu i knjižnicu. Proširen je 1716. Zanimljivo je znati da su fratri u ovom samostanu imali osnovnu školu (oko 1781. - 1871. - s prekidom u doba Napoleona) i gimnaziju (1836. - 1873.). Nakon talijanske okupacije samostan je 1948. vraćen Provinciji sv. Jeronima.

(Nastavlja se)

**Stepinčeva skrb za istarske izbjeglice i studenta Bulešića**

U dupkom punoj dvorani Državnog arhiva u Pazinu, dr. Juraj Batelja, zagrebački svećenik i postulator u causi Stepinac, održao je 24. veljače predavanje o blaženikovu liku i djelu, pod nazivom - Stepinac i Istra.

Predavač je iscrpljeno govorio, na temelju više tisuća dokumenata sakupljenih i objavljenih u tri knjige životopisa, o kardinalovu životu i rada, davši pri tome neporecivu ocjenu o njegovoj izvanredno velikoj vjeri iskazanoj u ljubavi prema Bogu i u brizi za čovjeka. Najviše je bio zaузет za najpotrebnije, pa tako i za istarske izbjeglice (30-tih godina) u Zagrebu, za najsromotnije, pa tako i za rimskog studenta Mira Bulešića, za najugroženije, pa tako i za tisuće Židova, Srba, hrvatskih ljevičara u vrijeme II. svjetskog rata, ili za Katoličku crkvu i njene članove u poslijeratnoj komunističkoj tiraniji.

"Montirani sudski proces i okrivljujuća presuda (1946.) Stepinca, rezultat su isplanirane akcije u samom vrhu države i partije, koja je pokrenuta nakon odlučnog Stepinčeva protivljenja da Katoličku crkvu u Hrvatskoj odvoji od Vatikana i pape, i da je stavi u službu novog bezbožnog i nedemokratskog komunističkog režima", ustvrdio je dr. Batelja.

Iz mnoštva pitanja vrijedi izdvojiti: "Kako objasniti činjenicu da se sve

do danas nije nitiško zauzeo, od ondašnjih aktera ili današnjih mnogobrojnih ideoloških sljednika bivšeg propalog sustava i režima koji se nalaze u samim vrhovima hrvatske državne, političke i sudske vlasti, za poništenje te sramne i nepravedne presude. Suprotno, svjedočimo da se stalno čine pojedinačni i grupni napor, da se sad i kao blaženik, posthumno krivo optužuje i ocrnuje?"

Odgovori se prilično jasno, kazano je dr. Batelja, mogu vezati uz postojanje snažnog komunističkog i ideološkog nasljeđa komunizma u našem društvu i uz međunarodne interesne skupine i njihove ekspONENTE u zemlji, koji imaju trajni neprijateljski stav prema Katoličkoj crkvi. "Kao blaženik, on je pred Božjim sudom pohvaljen i nagrađen, a možemo naslutiti kako će pred tim sucem proći oni koji su optuživali, ili optužuju, i koji su osudili blaženika", zaključio je dr. Batelja. (M. S.) □



Dr. Juraj Batelja



Božji je plan da budemo par

“Stoga će čovjek ostaviti oca i majku, da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo” (Post 2, 24).

Na blagdan Sv. Valentina i na Svjetski dan braka, Hrvatska zajednica bračnih susreta iz Istre održala je duhovnu obnovu na temu “Božja čežnja za naš brak” u crkvi Sv. Antuna u Puli. Obnovu su predvodili fra Frano Delić i bračni par Mirjana i Nenad Sabadi, a susretu se odazvalo petnaestak bračnih parova.

Fra Frano je nagovor počeo objašnjavajući da je sv. Valentin zapravo zaštitnik ne zaljubljenih, već onih koji se vole. Naglasio je duhovnu dimenziju braka jer je sklopljen pred oltarom. Bog nam o vrijednosti braka govori već na prvim stranicama Biblije.

Tema braka proteže se kroz cijelu Bibliju, a posebno je prisutna u Pjesmi nad pjesmama. Intenzitet Božje ljubavi prenesen je izrazom ljubavi prema supružniku “Kao što se mladić ženi djevicom, tvoj će se graditelj tobom oženiti; i kao što se ženik raduje nevjesti, tvoj će se Bog tebi radovati” (Iz 62, 5). Važno je također napomenuti da je Krist svoje prvo čudo napravio na svadbi u Kani, a dodatno je potvrdio vrijednost sakramenta braka naglasivši neraskidivost ženidbe i Božju prisutnost u sakramentu: „Što, dakle, Bog združi, čovjek neka ne rastavlja“ (Mk, 10,9).

Bilo je riječi i o tome

kako je važno njegovati obiteljski oltar, o čemu je posebno pisao biskup Valter Župan, te da tek jedinstvo molitve, zajedničkog druženja, razumijevanja i nesobičnog bračnog darivanja može ostvariti puninu bračnog odnosa u Gospodinu.

Bračni par Sabadi govorio je o svome bračnom iskustvu prije i poslije originalnog vikenda te o novom odnosu prema bračnom drugu i sakramentalnom braku u kojem sve više osjećaju puninu Božje ljubavi.

Vrhunac duhovne obnove bila je sv. misa, koju je predvodio fra Frano, a potom se ugodno druženje nastavilo uz domjenak.

Bračni parovi koji žele proći iskustvo bračnih susreta, svojevrsnih duhovnih vježbi ili tečaja komunikacije bračnog para, mogu se prijaviti na jedan od vikenda koji će se održati u Isusovačkoj rezidenciji u Opatiji 26.-28. travnja, 22.-24. listopada te 26.-28. studenog. Zainteresirani parovi mogu se prijaviti obitelji Žufić na broj telefona 052/534-680, te vlč. Antonu Zecu na broj 091/5428-908. (Jasna KRAPAC)

RATNI DOŽIVLJAJI BISKUPA SANTINA

Prvo opasno putovanje početkom listopada 1943.

Biskup je nastavio svoje bolno putovanje i 6. listopada stigao u Gologoricu. Ondje je župnikovao Josip Pavlišić.

Kad su njemačke oklopne snage 1. listopada 1943. krenule iz Trsta okupirati Istru, krenuo je i biskup Santin i od 2. do 6. listopada 1943. posjetio ugrožene župe od okolice Kopra do Gologorice. U Pazinu je naišao 4. listopada na nekoliko stotina nevinih žrtava. Već sutradan, 5. listopada, obišao je neka sela današnje župe Sv. Ivan i Pavao. Spominje da je s preživjelim ženama i djecom i starcima u okolnim selima zaplakao i s njima dijelio bol za sedamdesetak nevinih žrtava koje su dan ranije bili pobili bahati njemački vojnici i već ih bili preživjeli pokopali u uvali kraj crkve.

Biskup je nastavio svoje bolno putovanje i 6. listopada stigao u Gologoricu. Ondje je župnikovao Josip Pavlišić, koji je kasnije bio imenovan riječkim (nad) biskupom. Svaki se čas iščekivao njemački pohod. Okupatorska se vojska nakon pokolja u Pazinu odmarala u Cerovlju. Nije naišla na partizanske jedinice koji su dan ranije napustile grad i “junački” pobjegle prema Gorskom kotaru. Tako su se barem izbjegle mnoge žrtve.

Biskup je stigao u



Biskup Santin

Gologoricu nešto prije njemačke vojske. Ondje je vladao strah i trepet zbog djelovanja partizanske bolnice nakon što su njemački ratni zrakoplovi 27. rujna 1943. bili bombardirali Pazin. Mladi liječnik dr. Josip Matijašić muku je mučio da spasi ranjenike i bolesnike uz pomoć ravnateljice bolnice Vande Raner iz Pazina i domaćih žena. Ostao je jedino jedan smrtno ranjeni mladić koga su žene sakrile ispod jednih stepenica i ondje stajale kad su njemački vojnici pretraživali kuće. Župnik Pavlišić, koji je dobro govorio njemački, uvjeravao je njemačke vojnike u nevinost stanovnika. Župnik ranije je posjetio smrtno ranjenog mладог partizana Ivana Ilijića i podijelio sakramente te su ga noću njegovi prijatelji i rođaci odnijeli u rodno selo na Pićanštini. Pavlišić mi je kasnije pri povijedao kako



ožujak 2010.



Piše mons. Ivan GRAH

je mladić ranije obavio devet petaka i kako se obistinilo obećanje o pobožnom primanju sakramenata svakog prvog petka devet uzastopnih mjeseca, te da se smrtno ranjavanje mladića dogodilo početkom ožujka 1944.

Za vrijeme razgovora biskupa i župnika uoči dolaska njemačke vojske u župnom uredu, dotičala je zaplakana partizanka Vanda Raner. Ni sama nije znala što bi učinila budući da su njemački vojnici strijeljali svakoga koji je sudjelovao u partizanima. Biskup joj je rekao neka bježi u šumu. Biskup događaj opisuje: "One ma gledala plačući! Pripadala je mojoj biskupiji, a bila je u životnoj opasnosti. Shvatio sam začas koja je bila moja dužnost. Trebam je



Panorama Gologorice

odvesti u Trst. Probijali smo se među vojskom i tenkovima u stalnom pokretu. Prijetila je velika opasnost, ali je moram spasiti!" Biskup je sjeo uz vozača, a Vanda je sjedila otraga. Sretno su stigli u Trst. Biskup je Vandu smjestio u sirotište sv. Josipa za koje se on osobno brinuo. Župnik Josip Pavlišić ne spominje događaj s Vandom Raner ni djelovanje partizanske bolnice u Gologorici.

Vjerojatno je koji doušnik iz Pazina, kuda je prošao biskup svojim autom, prepoznao Vandu i slučaj prijavio njemačkim vlastima. Nakon nekog vremena njemački su vojnici esesovci iznenadili upravu sirotišta; pretresli su sve prostorije, ali Vandu nisu pronašli. Ona je na vrijeme opazila neko komešanje u sirotištu i kroz vrt dotičala u biskupsku palaču, "Na večer je biskup otpremio autom Vandu svome bratu. On ju je uzdržavao i sakrivaо mjesec dana i nakon toga jedan ju je liječnik, biskupov pouzdanik, odvezao nekoj rođakinji u Udine. Tako joj se zameo svaki trag. Vjerojatno je putem biskupu ispričala partizansku pripadnost svoje brojne obitelji: roditelji, brat i tri sestre. Vanda se spominje u partizanskoj propagandi do službe u gologoričkoj partizanskoj bolnici, dok se ostali članovi obitelji spominju u aktivnom sudjelovanju u partizanskim strukturama i nakon rata.

Biskup Santin završava opis ovoga događaja riječima: "(Vanda) je bila jedna hrvatska partizanka! Zar bih za jednu Talijanku možda bio učinio više?" □

(Nastavak u idućem broju)

U znaku zvježđa

Put mons. Dragutina Nežića u Istru bio je za njega ne samo put u nepoznati kraj nego, štoviše, u nepoznate administrativne prilike, gdje su donedavna bili talijanski biskupi i gdje je i samo područje administracije djelomično hrvatsko i djelomično slovensko.

Mons. Dragutin Nežić stigao je iz Zagreba u Pazin vla-kom u noći 24. studenoga 1947. S njim je putovao bogoslov Milorad Defar, sin istarskih roditelja Antuna i Marije Ivić, koji su za vrijeme dominacije Italije bili napustili Istru i naselili se u Bosanskom Brodu. Na kolodvoru u Pazinu dočekao ih je Miloradov stric Janko Defar i dopratio ih do sjemeništa... Regens apostolske nunciature u Jugoslaviji mons. Joseph Patrick Hurley, došavši iz Beograda u Zagreb 21. studenoga 1947., pozove dr. Nežića o priopću mu da ga je Sveta Stolica imenovala vršiocem dužnosti (vicem gerens) apostolskog administratora jugoslavenskog dijela Tršćansko-koparske biskupije sa svim pravima i dužnostima rezidencijalnog biskupa, osim onih čina koji pripadaju biskupskom redu. To je bilo nužno nakon toga što je porečko-pulski biskup mons. Raffaele Radossi 1947. napustio Istru i nakon što je biskupu Antoniju Santinu bilo zabranjeno prisutniti na to područje.

Put mons. Nežića u Istru bio je za njega ne samo put u nepoznati kraj nego, štoviše, u nepoznate administrativne prilike, gdje su donedavna bili talijanski biskupi i gdje je i samo područje administracije djelomično hrvatsko i djelomično slovensko. Njemu je, naime, povjerenio upravljanje hrvatskim dekanatima Tršćansko-koparske biskupije i slovenskog dijela, tj. postojnskog i sežanskog dekanata. Što se više približavao Istri kroz prozor vlaka gledao je zvjezdano vedro nebo i njegove su se misli dizale visoko. Tu se susreo sa zvježđem u obliku slova T, za koji se kaže da je redovnica sv. Terezija od Malog Isusa, kao djevojčica, rekla svom ocu promatrajući te zvijezde, da je njezino ime upisano na nebnu. Mons. Nežić, dolazeći u Istru stavio je sebe i svoju službu pod zaštitu sv. Male Terezije. Oblik križa dobro pristaje Istri i njegovoj službi, pa je on kasnije više puta spominjao taj znak koji za njega nije bio slučajan. Ni datum 21. studenoga, kad mu je izdan dekret za administratora u Istri, nije smatrao slučajnim, jer tog se dana slavi Gospa od Zdravlja i sv. Mauro zaštitnik porečke biskupije...

Iako mons. Nežić nije u sjemeništu rekao razlog svog dolaska, poglavari su po njegovim kovčezima mogli naslutiti koja je njegova misija. Drugi im je dan to priopćio. Sljedećeg je dana posjetio je mons. Milanović i pazinskog župnika Gregorovića u župnom dvoru. Tu su dvije pros-



ožujak 2010.

svete Male Terezije

torije stavljenе na raspolaganje za ured apostolske administracije. U sjemeništu su tada obavljali službu:



2

U nekoliko nastavaka objavit ćemo feljton o porečkom i pulskom biskupu dr. Dragutinu Nežiću iz knjige mons. Marijana Bartolića „Mozaik biskupa Nežića – Crkva u Istri 1947 – 1984.“.

Ove godine navršava se 15-obljetnica njegove smrti (1995.). Rođen je 1908. u Donjoj Reki kraj Jastrebarskog, za svećenika zaređen 1930., duhovnik u Sv. Jeronimu u Rimu i Bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu, ceremonijar i bilježnik nadbiskupa Alojzija Stepinca. Biskupijski upravitelj u Istri od 1947.; zaređen za biskupa 1950.; rezidencijalni biskup od 1960.

Pripremila Ana Roberta BURŠIĆ

vlč. Leopold Jurca kao ravnatelj, vlč. Josip Pavlišić kao duhovnik i ekonom, te vlč. Slavko Kalac kao podravnatelj. Sjemenište je bilo puno sjemeništaraca ne samo iz Istre nego i iz nekih drugih područja. U školi su predavali vrsni profesori, svećenici, redovnici i katolički formirani laici.

„Gore srca!“ za Majku Hrvatsku

Za vrijeme dominacije Italije Hrvati su u Istri bili prikráćeni služiti se u javnosti svojim jezikom. Zahvaljujući preč. Boži Milanoviću i Književnom društvu sv. Mohora za Istru, stizala je Hrvatima u Istri koja tiskana riječ vjerničkog i narodnog sadržaja na njihovu jeziku. Što se tiče vjerskog sadržaja, tiskane riječi nije bilo ni po svršetku rata ništa bolje ni pod komunizmom. Nakon svibanjskog prevrata u godini 1945. Hrvatska je izgubila svoje vjerske i uopće katoličke listove. Božo Milanović je već u prvim kontaktima s novom vlasti, koja ga je molila da se vrati iz Trsta u Istru, zatražio i dozvolu za izdavanje vjerskog tiska.

Iznašavši preko mons. Ritiga veliku količinu papira, već početkom 1946. bilo mu je omogućeno u Trstu tiskati 50.000 primjeraka novog izdanja *Oče, budi volja tvoja!*. Ta je naklada bila veća od ukupno pet prethodnih izdanja tog molitvenika. U razgovoru s nadbiskupom Stepincom, Milanović je doznao da bi to izdanje moglo biti veoma korisno



Mons. dr. Božo Milanović

za cijelu Hrvatsku budući da postoji opasnost da se nakon toga neće više moći tiskati molitvenici. Izvan je Istre stoga brzo rasprosredano preko 20.000 primjeraka tog izdanja. U tom je času Istra, koliko joj je bilo moguće, uzvraćala Majci Domovini ljubav koju joj je iskazivala u dugim teškim godinama odijeljenosti i zapuštenosti.

U Zagrebu je djelovalo i Književno društvo sv. Ćirila i Metoda. Prigodom izdavanja Danice za godinu 1947. moralno je ono za tiskanje zatražiti posredovanje Književnog društva sv. Mohora za Istru, što je Milanović rado učinio. Da mogu zajednički što bolje surađivati, pazinsko Književno društvo za Istru te je godine (1947.) svoje dotadašnje ime promijenilo u Istarsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda.

Početkom 1946. Milanović je, prihvatajući želje javnosti, odlučio izdavati jedino vjersko-informativno glasilo u Hrvatskoj. Najprije ga je htio nazvati *Nedjelja*. Prevladalo je mišljenje da se zove *Gore srca!* To je, prema

njegovu mišljenju, više odgovaralo prilikama jer je poticalo vjernike da ni pod komunističkom diktaturom ne gube nade. I tako je prvi broj *Gore srca!* lizašao u Trstu 1. travnja 1946. Izlazio je kao dvotjednik sa svrhom „odgajati narod u značajnosti, poštenju i ljubavi, da uzdiže ljudska srca iz nizine ljudskih strasti k nebeskoj vedorini kršćanske plemenitosti“ – kako stoji u prvom broju.

Brzo su se pokazale poteškoće zbog neuređenog poštanskog prometa između zone A i zone B jer se iz Trsta moralo svako izdanje prenijeti u Istru i predati na poštu. Osim toga, postojala je i različitost valute (u Trstu talijanske lire, u Istri jugolire, a u Jugoslaviji dinari). Tako se, odobrenjem Vojne uprave u Opatiji i vlade u Zagrebu, od 1. rujna 1946. list *Gore srca!* počeo tiskati u Rijeci, odakle se lakše raspačavao po Hrvatskoj i Jugoslaviji. Njegova je naklada početkom 1947. bila 10.000 primjeraka. Naklada lista u porastu je sve više počela smetati komunističkoj vlasti, pa je ona uvela najstrožu cenzuru. Milanović je pozivan na sud za prekršaje i pojedini su brojevi lista zaplijenjeni. Konačno, po nalogu Komunističke partije počela je sve više praviti poteškoće i sama tiskara u Rijeci, tako da je list kasnio s izlaskom i preko tjedan dana...

(Nastavak u sljedećem broju)



ožujak 2010.

Povišena tjelesna temperatura

Ukoliko je vrućica vrlo visoka, iznad 39 C, dobro je uz antipiretik koristiti i jednu od fizikalnih metoda skidanja vrućice.

Povišena tjelesna temperatura ili vrućica u dječjoj dobi je najčešće i prvi znak bolesti.

Kada kažemo da dijete ima povišenu temperaturu?

Ako je temperatura izmjerena termometrom viša od 37 C, mjerena ispod pazuha ili viša od 37,5 C, mjerena rektalno, za djecu do godine dana. Vrućica nas upozorava na bolest. Tada treba pozornije pratiti svoje dijete. Potrebno je znati točno što treba poduzeti za snižavanje temperature i to moramo primijeniti odmah. Obično se tijekom prva dva dana bolesti javljaju i drugi znakovi bolesti i tada je potrebno dijete odvesti liječniku. Odmah se javljamo liječniku u slučajevima kada je djetetu pored vrućice poremećeno opće stanje (poteškoće s disanjem, poteškoće s hranjenjem, poremećeno ponašanje i svijest te kožni osipi).

Potrebno je imati u svojoj kućnoj ljekarni lijek za sniženje vrućice (antipiretik). U dječjoj dobi preporuča se paracetamol koji se može dobiti u ljekarnama pod zaštićenim tvorničkim imenom plicet ili lupocet ili efferalgan. Najčešće se koriste sirup ili čepići, a tablete za veću djecu. Antipiretici se primjenjuju kada je vrućica iznad 38 C. Čepići su pogodni također kod povraćanja, odnosno ako postoje poteškoće kod uzimanja lijeka na usta.

Jako je važno znati točnu dozu lijeka. Za paracetamol je to 15 do 20 mg na kilogram tjelesne težine djeteta do 10-te godine, odnosno do tjelesne težine od 30 kg. Doza se može ponoviti svakih 4 do 6 sati. Iznad navedene dobi i težine daje se 500 mg tri do četiri puta dnevno.

U međuvremenu potrebno je kontrolirati tjelesnu temperaturu, ovisno o visini vrućice, svakih 3 do 6 sati tijekom 24 sata, a najranije oko 2 sata nakon davanja antipiretika. Dijete s vrućicom treba lakše oblačiti, nikako ne dodatno utopljavati, a prostoriju u kojoj boravi zagrijite na temperaturi od 22 do 23 C.

Ukoliko je vrućica vrlo visoka, iznad 39 C, dobro je uz antipiretik koristiti i jednu od fizikalnih metoda skidanja vrućice: vlaženje tijela (trupa, ruke i noge) mlakom vodom, prebrisavanjem mekom krpom umočenom u mlaku vodu (do pola sata). Učinak se povećava ako se pri sušenju ovlaženog dijela, mekim ručnikom i masira koža (masažom povećavamo prokrvljenost kože koja tako odaje više topline).

Za dojenče i malo dijete pogodnije su kupke u mlakoj vodi (5 do 10 minuta). Potom prosušiti i odjenuti u lagani, najbolje pamučnu odjeću.

Ove metode možete više puta primjeniti tijekom dana, korisne su ali i ugodne bolesnom djetetu.



Vrlo je važno znati da uz visoku tjelesnu temperaturu djetetu treba dati veću količinu tekućine na usta. Puno piti, često po malo. Zašto? Uz vrućicu dijete pojačano gubi tekućinu, najviše preko kože što vodi isušenosti organizma. Isušenost sama po sebi pojačava tjelesnu temperaturu. Preporuča se davati čaj normalno zaslađen, voćni sok ili samo voda. Dobro je pripremiti bistrú juhu od povrća i nemasnog mesa, a ne treba forsirati drugu hranu jer obično dijete nema apetit uz vrućicu.

Vrlo je značajno točno naučiti i primjenjivati navedene naputke.

Uz sve navedeno, ne zaboravite, bolesno dijete treba u tim trenucima najviše vas, vašu blizinu, vašu ruku, vaš mir. Vi ćete se lakše darovati vašem djetetu ako ste pripremljeni znanjem. Tada će i za vas to biti umjesto trenutaka straha, nezaboravni trenuci, ja ih nazivan „čarobnim trenucima u životu roditelja“ po snazi osjećaja koji se izmjenjuju između vas i djeteta u njegovim prvim iskustvima nelagode, u bolesti.

Obiteljsko savjetovalište

Obiteljsko savjetovalište biskupije porečke i pulske u Novigradu osnovano je u listopadu 2008. godine. Od tada prima osobe koje su se našle u teškoj životnoj situaciji. Trenutno savjetovalište vodi psihologinja Patricija Radošić-Šabalja.

Savjetovalište djeluje na adresi Gradska vrata 1, tel. 726-503, mob. 095/8979016, [\(L\)](mailto:savjetovaliste@pu.t-com.hr)



Nevideno "pranje" župnika Baderne na javnoj tribini

Župnik Stipan Bošnjak: Ja nikada nisam imao ništa protiv lokalnih pokladnih običaja te nisam s „pustom“ u Baderni imao nikakvih problema dok dotični lik nije prema zamisli ovogodišnjih „lutkara“ izašao izvan okvira koji se mogu smatrati dopustivima. Postavljanje jednog pornografskog lika na mjesto gdje sva djeca iz mjesta čekaju školski autobus svakako je izvan granica dobrog ukusa.

„Komedija uklanjanja pusta bila je kap koja je prelila čašu trpežnosti i strpljenja bogobojaznih Baderjana: odlučili su progovoriti o problemima koji se množe otkad župu vodi Stjepan Bošnjak. Ne otkrivaju, međutim, svoja imena dok govore da je župnik od početka nekooperativan, arogantan, da njegova mora biti zadnja, da druge ne čuje te da je iz crkve izbacio njihove običaje i navike. Lavina isповijesti dogodila se u utorak navečer (op. 2. veljače) na javnoj tribini koju je organizirala Nezavisna lista Aleksandra Tidića, vijećnika zastupljenog u vijeću Mjesnog odbora“, izvješće Glas Istre 4. veljače u članku pod naslovom „Baderjani pozivaju biskupa da urazumi župnika“.

Glas Istre je 6. veljače



Župnik Stipan Bošnjak

pod naslovom „Sudionici javnog grijeha ne mogu biti crkveni kumovi“ objavio reagiranje vlč. Stipana Bošnjaka, župnika u Baderni. Među ostalim kaže:

Pust izvan granica dobrog ukusa

„Činjenica da okupljeni nezadovoljnici ne žele otkriti svoja imena ni lica govori na svoj način i o „snazi“ njihovih argumenata. Ne mogu vjerovati da danas netko doista ima razloga govoriti istinu skrivajući svoje lice... Ja nikada nisam imao ništa protiv lokalnih pokladnih običaja te nisam s „pustom“ u Baderni imao nikakvih problema dok dotični lik nije prema zamisli ovogodišnjih „lutkara“ izašao izvan okvira koji se mogu smatrati dopustivima. Postavljanje jednog pornografskog lika na mjesto gdje sva djeca iz mjesta čekaju školski autobus svakako je izvan granica dobrog ukusa... Gledе nekakvih navodnih crkvenih običaja u Baderni, moram reći da baderjansko katoličanstvo ne odstupa ni u čemu osobitom od katoličanstva u bilo kojem hrvatskom malom mjestu... U svakom slučaju, zahvaljujem organizatorima



Župna crkva u Baderni

„javne tribine“ na iskanom interesu za mene. Smatram, međutim, potpuno promašenim sastanak jedne političke grupacije posvećivati autonomnim poslovima Katoličke crkve. Na tribini, eto, nije bilo govora – barem tako proizlazi iz članka u Glasu Istre – ni o jednom pitanju koje bi realno spadalo u poslove lokalne samouprave. Takvih pitanja, očito, u Baderni ima“.

Presedan u novijoj povijesti Crkve u Istri

Dogodio se doista presedan u novijoj povijesti Crkve u Istri da „jedna politička grupacija“ na javnoj tribini stavljaju pod lupu mjesnog župnika. Ako se doista žele riješiti župničko župljanski nesporazumi, onda je to mjesto u župi,

Crkvi, u dijalogu s crkvenim vlastima na razini biskupije na čijem je čelu mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup. Da li nezavisni vijećnik u Mjesnom odboru Baderne na to treba prisjetiti i uputiti župljane? Nezamislivo je da župljani (ako se pod time podrazumijevaju vjernici) to sami ne znaju i sve ono što su izrekli na „tribini“, nisu podastrijeli biskupu. Kancelar Ilija Jakovljević i sam je izrazio žaljenje da se „vjernici nisu javili u biskupiju zbog problema koje su izgovorili na javnoj tribini“. Poručio je: „Čekamo da dođu u biskupiju“, te najavio da će biskup u sklopu svog pastirskog pohoda uskoro doći u župu Baderne pa će i to biti prilika za razgovor. (L)



Procesija u Poreču za Cvjetnicu

LADONJA ZA USKRS, 7. travnja, NA VEĆEM BROJU STRANICA

Donosi:

Uskrsnu poruku mons. Ivana Milovana, porečkog i pulskog biskupa

Reportažu iz pulske Župe sv. Antona

Svjedočanstvo zlatomisnika Atilija Krajcara

Intervju s rovinjskom liječnicom dr. Elizabetom Staver Nikolov

Aktualno * Kronika * Fejlton